

REFERAT 2022-25: Byrådet d. 17-12-2025

Mødedato Onsdag d. 17. december 2025 kl. 17:00

Mødested Byrådssalen, Sønderborg Rådhus

Mødedeltagere Erik Lauritzen, Ellen Trane Nørby, Jan Prokopek Jensen, Kjeld Stærk, Didde Lauritzen, Daniel Staugaard, Jesper Larsen, Tage Petersen, Stephan Kleinschmidt, Jesper Smaling, Thomas Worm Larsen, Ganeswaran Shanmugaratnam, Peter Thomsen, Tom Hartvig Nielsen, Bo Kleis Christensen, Charlotte Riis Engelbrecht, Vivi Brit Nielsen, Erik Lorenzen, Stefan Lydal, Kirsten H. Bachmann, Kristian Beuschau, Erik Krogh, Asger Romme Andersen, Niels Ole Bennedsen, Jimmy Simonsen, Bjørn Allerelli Andersen, Kristian Bonefeld, Preben Storm, Ingrid Johannsen, Desalegn Tufa, Christel Leiendecker

Indholdsfortegnelse

1. Godkendelse af dagsorden.....	3
2. Godkendelse af anlægsregnskaber Økonomiudvalget.....	4
3. Godkendelse af anlægsregnskaber, Børne- og Uddannelsesudvalget.....	6
4. Godkendelse af anlægsregnskaber - Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst.....	8
5. Godkendelse af anlægsregnskaber - Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab.....	9
6. Godkendelse af anlægsregnskaber Teknik-, By- og Boligudvalget.....	10
7. Godkendelse af anlægsregnskaber Natur-, Klima- og Miljøudvalget.....	13
8. Godkendelse af samlet frigivelse af udvalgte rådighedsbeløb til anlægsprojekter i 2026 inden for	15
9. Godkendelse af takster for budget 2026.....	21
10. Godkendelse af eftergivelse af gæld - Fynshav Bådehavn.....	23
11. Godkendelse af vedtægter for Sønderborg Ungdomsråd.....	25
12. Godkendelse af Tilskudsaftale med Fonden GOTO Sønderborg 2026-2031.....	27
13. Godkendelse af ændring i betalingsvedtægten for SONFOR.....	31
14. Godkendelse af midler til forundersøgelse af fusion.....	34
15. Godkendelse af forhøjelse af garanti til SONFOR Vedvarende Energi A/S.....	36
16. Godkendelse af omlægningsplan for Trepert Lillebælt/Jylland -principvedtagelse.....	38
17. Godkendelse af omlægningsplan for Trepert Vidå/Kruså -principvedtagelse.....	43
18. Godkendelse af påbudsvillighed i boringsnære beskyttelsesområder.....	47
19. Godkendelse af ekspropriationsvillighed for transmissionsledning for fjernvarme fra Avnbøl via	50
20. Godkendelse af den sammenhængende børne- og familierpolitik.....	53
21. Godkendelse af ansøgning om en toårig prøvehandling med skolestart i august på Augustenborg	57
22. Godkendelse af ansøgning om prøvehandling med skolestart i august på Nydamskolen.....	60
23. Godkendelse af Sundhedsberedskabsplan 2026 - 2029.....	63
24. Godkendelse af nedlukning af den politiske styregruppe for samarbejdet mellem Region Syddan	65
25. Orientering om status på beskæftigelsesreformen.....	67
26. Orientering om evaluering af Handleplan for Medborgerskab 2024-2025.....	70
27. Orientering om ledelsesinformation 2025 – Ultimo november 2025 - Byrådet.....	73
Lukket: 28. Godkendelse af vilkår for salg af ejendom - (Lukket punkt).....	76
Lukket: 29. Godkendelse af køb af ejendom - (Lukket punkt).....	77
Lukket: 30. Generel orientering - (Lukket punkt).....	78
Lukket: 31. Underskriftsside 17-12-2025 - (Lukket punkt).....	79

Punkt 1: 1. Godkendelse af dagsorden

21/33902

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Byrådet at godkende

- dagsordenen.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Godkendt med bemærkning om, at sag nr. 10 (Godkendelse af eftergivelse af gæld – Fynshav Bådehavn) udsættes.

Punkt 2: 2. Godkendelse af anlægsregnskaber Økonomiudvalget

24/6441

Sagsresumé

Afslutning af anlægsregnskaber indenfor Økonomiudvalgets område forelægges til godkendelse.

Anlægsregnskaber viser et samlet mindre forbrug på 0,311 mio. kr.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomiudvalget, at Byrådet godkender

- anlægsregnskaberne
- at mindre forbruget på 0,311 mio. kr. tilføres kassen.

Sagsfremstilling

Ifølge Sønderborg Kommunes ”Principper og retningslinjer for økonomistyring”, skal anlægsregnskabet forelægges halvårligt eller årligt.

Der kan udarbejdes en samlet sag til fagudvalget, som inkluderer de i året afsluttede anlægsprojekter. Af sagen skal fremgå regnskabsresultatet pr. anlægsprojekt samt resultatet for projekterne under ét.

Forelæggelse sker i april og december måned.

På Økonomiudvalgets område afsluttes følgende anlægsregnskaber:

I 1.000 kr.

Politikområde	Anlægsprojekt	Bevilling	Forbrug	Restbevilling
Pol. og adm. Org.	Kombit – monopolbrud	1.868	1.836	32
Kommunale ejendomme	Køb af Havnen 2 Augustenborg	2.100	2.045	55
Kommunale ejendomme	Salg af Ulkebøldam 9	-890	-951	61
Turisme og Landdistrikter	Grundlovseg	150	40	110
Bosætning og byggeri	Studieboliger Skovvej midlertidige	5.600	5.267	333
Bosætning og byggeri	Studieboliger Prins Henriks Avenue midlertidige*	1.600	1.880	-280

Natur, klima og Forsyning	Køb af Nordals Naturskole	2.000	2.000	0
Samlet		12.428	12.101	311

*merforbrug skyldes afregning af fondsmoms.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at hvis indstillingen godkendes, skal der tilføres 311 t.kr. til kassen.

Bevillingspåtegning (i 1.000 kr.)

	Politik område	Budget år 2025	Overslags år 1	Overslags år 2	Overslags år 3
Drift					
Anlæg/ Rådighedsbeløb	Div	-311			
Finansiering via:					
Drift andetsteds					
Afsat rådighedsbeløb					
Låneoptagelse					
Afdrag og renter af nye lån					
Kassebeholdning	01	311			

Beslutning Økonomiudvalget den 10-12-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Godkendt.

Bilag

Afslutning af anlæg ØU december 2025

Punkt 3: 3. Godkendelse af anlægsregnskaber, Børne- og Uddannelsesudvalget

25/4444

Sagsresumé

Afslutning af anlægsregnskaber inden for Børne- og Uddannelsesudvalgets område forelægges til godkendelse.

Anlægsregnskabet udviser et samlet mindreforbrug på 15 t. kr. som tilgår kassen.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Børne- og Uddannelsesudvalget, at Byrådet godkender

- anlægsregnskaberne

Sagsfremstilling

Ifølge Sønderborg Kommunes ”Principper og retningslinjer for økonomistyring”, skal anlægsregnskabet forelægges halvårligt eller årligt.

Der kan udarbejdes en samlet sag til fagudvalget, som inkluderer de i året afsluttede anlægsprojekter. Af sagen skal fremgå regnskabsresultatet pr. anlægsprojekt samt resultatet for projekterne under ét. Forelæggelse sker i april og december måned.

På Børne- og Uddannelsesudvalgets område afsluttes følgende anlægsregnskab:

I 1.000 kr.

Politikområde	Anlægsprojekt	Bevilling	Forbrug	Restbevilling
15 Undervisning	Augustenborg Skole	4.423	4.408	15
15 Undervisning	Gråsten Skole & Alssund-Skolen	1.000	1.000	0
I alt		5.423	5.408	15

Augustenborg Skole

Projektet er afsluttet, og indvielsen fandt sted i uge 33 i forbindelse med første skoledag.

Gråsten Skole & Alssund-Skolen

Masterplaner for begge projekter er udarbejdet og godkendt på Børne- og Uddannelsesudvalgets møde i juni 2025.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at hvis indstillingen godkendes, skal der ske nedenstående bevillinger.

Bevillingspåtegning (i 1.000 kr.)

	Politik område	Budget år	Overslags år 1	Overslags år 2	Overslags år 3
Drift					
Anlæg/ Rådighedsbeløb	15	-15			
Finansiering via:					
Drift andetsteds					
Afsat rådighedsbeløb					
Låneoptagelse					
Afdrag og renter af nye lån					
Kassebeholdning	01	15			

Beslutning Børne- og Uddannelsesudvalget den 04-12-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Økonomiudvalget den 10-12-2025

Børne- og Uddannelsesudvalgets anbefaling indstilles.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Godkendt.

Bilag

Afslutning af anlægsregnskaber december 2025

Punkt 4: 4. Godkendelse af anlægsregnskaber - Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst

24/6323

Sagsresumé

Afslutning af anlægsregnskaber inden for Udvalget Erhverv og Grøn Væksts område forelægges til godkendelse.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst, at Byrådet godkender

- anlægsregnskaberne.

Sagsfremstilling

Jf. Sønderborg Kommunes ”Principper og retningslinjer for økonomistyring” skal anlægsregnskabet forelægges halvårligt eller årligt. Der udarbejdes en samlet sag til udvalget, som inkluderer de afsluttede anlægsprojekter for de forgangne år. Af sagen til udvalget fremgår regnskabsresultatet pr. anlægsprojekt samt resultatet for projekterne under ét.

Forelæggelsen af anlægsregnskabet sker i april og december måned. På Udvalget for Erhverv og Grøn Væksts område afsluttes følgende anlægsregnskaber angivet i 1.000 kr.:

Politikområde	Anlægsprojekt	Anlægsbevilling	Forbrug	Restbevilling
Pol. 4	Nordals Forum 2025	234	234	0
Pol. 4	Nordals Forum 2024	219	219	0
Pol. 4	Masterplan for Turisme og Handel 2024	1.280	1.280	0
Total		1.733	1.733	0

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst den 04-12-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Økonomiudvalget den 10-12-2025

Udvalget for Erhverv- og Grøn Væksts anbefaling indstilles.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Godkendt.

Punkt 5: 5. Godkendelse af anlægsregnskaber - Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab

24/6325

Sagsresumé

Afslutning af anlægsregnskabet inden for Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskabs område forelægges til godkendelse.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab, at Byrådet godkender

- anlægsregnskabet.

Sagsfremstilling

Jf. Sønderborg Kommunes ”Principper og retningslinjer for økonomistyring” skal anlægsregnskabet forelægges halvårligt eller årligt. Der udarbejdes en samlet sag til udvalget, som inkluderer de afsluttede anlægsprojekter for de forgangne år. Af sagen til udvalget fremgår regnskabsresultatet pr. anlægsprojekt samt resultatet for projekterne under ét.

Forelæggelsen af anlægsregnskabet sker i april og december måned. På Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskabs område afsluttes følgende anlægsregnskab angivet i 1.000 kr.:

Politikområde	Anlægsprojekt	Anlægsbevilling	Forbrug	Restbevilling
Pol 10	Museum Sønderjylland 2025	1.452	1.452	0
Total		1.452	1.452	0

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab den 03-12-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Økonomiudvalget den 10-12-2025

Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskabs anbefaling indstilles.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Godkendt.

Punkt 6: 6. Godkendelse af anlægsregnskaber Teknik-, By- og Boligudvalget

25/5170

Sagsresumé

Afslutning af anlægsregnskaber inden for Teknik-, By- og Boligudvalgets område forelægges til godkendelse.

Anlægsregnskaberne viser et samlet merforbrug på 0,016 mio. kr.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Teknik-, By- og Boligudvalget, at Byrådet godkender

- anlægsregnskaberne
- at merforbruget på 0,016 mio. kr. finansieres af kassebeholdningen.

Sagsfremstilling

Ifølge Sønderborg Kommunes ”Principper og retningslinjer for økonomistyring” skal anlægsregnskabet forelægges halvårligt eller årligt.

Der kan udarbejdes en samlet sag til fagudvalget, som inkluderer de afsluttede anlægsprojekter for det forgangne år. Af sagen skal fremgå regnskabsresultatet pr. anlægsprojekt samt resultatet for projekterne under ét.

Forelæggelse sker i april og december måned.

På Teknik-, By- og Boligudvalgets område afsluttes følgende anlægsregnskaber:

I 1.000 kr.

Politikområde	Anlægsprojekt	Bevilling	Forbrug	Restbevilling
03 Kommunale ejendomme	Rådhusanneks, rådgiver ift. glasgang	100	75	25
05 Bosætning og byggeri	Delvis salg af matr.nr. 317 Vollerup	-575	-575	0
05 Bosætning og byggeri	Salg af Helgolandsgade 41	-4.925	-4.895	-30
05 Bosætning og byggeri	Salg af areal ved Sønderborg Nord	-765	-703	-62
05 Bosætning og byggeri	Køb af ejd. matr.nr. 1377 Rinkenæs	8.219	8.196	23

05 Bosætning og byggeri	Salg af matr.nr. 562 Sdbg.	-2.850	-2.850	0
05 Bosætning og byggeri	Nedrivning af Palævej 11, Augustenborg	1.000	973	27
10 Kultur, Idræt og Fritid	Midler til reno/forbedring af idrætsanlæg25	605	605	0
I alt		809	825	-16

Se bilag for bemærkninger til de enkelte anlægsregnskaber.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at hvis indstillingen godkendes, skal der samlet set gives en tillægsbevilling på 0,016 mio.kr., finansieret af kassebeholdningen.

Bevillingspåtegning (i 1.000 kr.)

	Politik område	Budget år 2025	Overslags år 1	Overslags år 2	Overslags år 3
Drift					
Anlæg/	03	-25			
Rådighedsbeløb	05	42			
Finansiering via:					
Drift andetsteds					
Afsat rådighedsbeløb					
Låneoptagelse					
Afdrag og renter af nye lån					
Kassebeholdning	01	-16			

Beslutning Teknik-, By- og Boligudvalget den 02-12-2025

Teknik-, By- og Boligudvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Økonomiudvalget den 10-12-2025

Teknik-, By- og Boligudvalgets anbefaling indstilles.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Godkendt.

Bilag

Anlægsregnskaber 2025 TBB december

Punkt 7: 7. Godkendelse af anlægsregnskaber Natur-, Klima- og Miljøudvalget

25/5170

Sagsresumé

Afslutning af anlægsregnskab inden for Natur-, Klima- og Miljøudvalgets område forelægges til godkendelse.

Anlægsregnskabet udviser balance.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget, at Byrådet godkender

- anlægsregnskabet, som udviser balance.

Sagsfremstilling

Ifølge Sønderborg Kommunes ”Principper og retningslinjer for økonomistyring” skal anlægsregnskabet forelægges halvårligt eller årligt.

Der kan udarbejdes en samlet sag til fagudvalget, som inkluderer de afsluttede anlægsprojekter for det forgangne år. Af sagen skal fremgå regnskabsresultatet pr. anlægsprojekt samt resultatet for projekterne under ét.

Forelæggelse sker i april og december måned.

På Natur-, Klima- og Miljøudvalgets område afsluttes følgende anlægsregnskab:

I 1.000 kr.

Politikområde	Anlægsprojekt	Bevilling	Forbrug	Restbevilling
07 Natur, Klima og Forsyning	Fremme af vild natur	1.200	1.200	0

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 03-12-2025

Natur-, Klima- og Miljøudvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Økonomiudvalget den 10-12-2025

Natur-, Klima- og Miljøudvalgets anbefaling indstilles.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Godkendt.

Punkt 8: 8. Godkendelse af samlet frigivelse af udvalgte rådighedsbeløb til anlægsprojekter i 2026 inden for udvalgenes fagområde

25/4218

Sagsresumé

Før anlægsarbejder kan igangsættes, skal hvert rådighedsbeløb på investeringsoversigten frigives til et anlægsprojekt i Økonomiudvalget og efterfølgende i Byrådet.

Samlet set søges der frigivet rådighedsbeløb for 234.545 t.kr. til diverse anlægsprojekter (anlægsbevillinger) i 2026 med rådighedsbeløb i overslagsårene.

Byrådet har beslutningskompetencen jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomiudvalget, at Byrådet godkender

- at de afsatte rådighedsbeløb på investeringsoversigten med stjerne-markering på i alt 234.545 t.kr. frigives og samtidig gives som anlægsbevillinger til anvendelse i 2026 og eventuelt overslagsår.

Sagsfremstilling

Af vedhæftede investeringsoversigt fremgår de rådighedsbeløb, som er afsat i budgetårene 2026-2029 inden for udvalgets områder.

Før anlægsarbejdet kan igangsættes skal hvert rådighedsbeløb på investeringsoversigten frigives til et anlægsprojekt i Økonomiudvalget og efterfølgende i Byrådet.

De afsatte rådighedsbeløb, som i oversigten er markeret med stjerne, anmodes frigivet i 2026 til det videre arbejde i forvaltningen. Dermed kan anlægsarbejdet (projektering, forundersøgelser og lignende) igangsættes så tidligt som muligt i budgetår 2026. Ligeledes vil forvaltningen spare ressourcer, idet det ikke vil være nødvendigt at udarbejde enkeltsager om frigivelse af midler.

Nedenstående rådighedsbeløb søges frigivet i 2026 og eventuelt overslagsår:

Økonomiudvalget:

Politikområde/tekst	Budget 2026
Politikområde 04 Turisme og Landdistrikter	
Landdistriktsudvalgets pulje til støtte	985

Politikområde 07 Natur, Klima og Forsyning

Naturskole Nørreskoven – ny tipi 300

Politikområde 08 Veje og Trafik, beredskab

Udskiftning af køretøjer 3.452

I alt 4.737

Arbejdsmarkedsudvalg:

Politikområde/tekst Budget 2026

Ingen 0

I alt 0

Børne- og Uddannelsesudvalg:

Politikområde/tekst Budget 2026

Politikområde 14 Dagtilbud

Nydam Børnehus – projektudvikling 500

Daginstitutionskapaciteten i Dybbølområdet
2026: 2.000 t. kr. 25.000
2027: 23.000 t.kr.

Politikområde 15 Undervisning

Ren. og ombyg. folkeskoler iht. Helhedsplan 4.947

Bygningsrenovering, skoler 4.000

Børneunivers Rinkenæs
2026: 2.000 t.kr. 17.000
2027: 15.000 t.kr.

Alssund-Skolen
2029: 30.000 t.kr. 30.000

Gråsten Skole
2029: 30.000 t.kr. 30.000

I alt
2026: 13.447 t.kr. 111.447
2027: 38.000 t.kr.
2029: 60.000 t.kr.

Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab:

Politikområde/tekst Budget 2026

Politikområde 10 Kultur, idræt og fritid

Pulje til idrætsanlæg	4.400
Pulje til kulturelle anlæg	2.500
Museum Sønderjylland	1.484
Handleplan for event 2024-2027	1.000
Bidrag til opbygning af elitesport for kvinder	1.000
Medfinansiering af projektudvikling Dybbøl Banke	500
E Kleinbahn – vognhal	1.200
Sønderborg Tennisklub	1.000
Gråsten Boldklub - klubhusudvidelse	2.500
I alt	15.584

Sundhedsudvalg:

Politikområde/tekst	Budget 2026
Politikområde 13 Sundhed og forebyggelse	
Sundhedsfremmende anlæg	643
Sundhedshus i Augustenborg 2027: 1.000 t.kr.	1.000
Nordborg Sundhedshus	2.000
I alt 2026: 2.643 2027: 1.000	3.643

Social-, Senior- og Handicapudvalg:

Politikområde/tekst	Budget 2026
Politikområde 09 Senior	
Gråsten Plejecenter - Ventilation	2.600
Politikområde 17 Voksne	
Botilbud Bosager – projektudvikling	595
Botilbud Løvkær - udendørsfaciliteter	300
I alt	3.495

Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst:

Politikområde/tekst	Budget 2026
---------------------	-------------

Politikområde 04 Turisme

Realisering af elementer fra Hvidbogen Nordals	200
Realisering af elementer under Gråsten forum	200
Masterplan for Turisme og Handel	1.500
Kongelig køkkenhave – etape 2	1.300
Tilskud, GO TO Sønderborg	1.500
I alt	4.700

Teknik-, By- og Boligudvalg:

Politikområde/tekst	Budget 2026
---------------------	-------------

Politikområde 03 Kommunale ejendomme

Bygningsrenovering	19.338
Energimærkning af kommunale bygninger	1.000
Brandsikring af kommunale bygninger	1.500

Politikområde 05 Bosætning og byggeri

Masterplan Augustenborg	1.000
Bystrategier	1.300
Nedrivningspulje	1.000
Boligudvikling Broager, arealerhvervelse	3.500

08 Veje og trafik

Ren. Af off.toiletter/handicaptolletter	618
Fortove renoveres	3.091
Veje – belægninger	27.834
Trafiksikkerhedsplan	1.500
Signalanlæg udskiftninger	1.000
Munkemøllebroen	40
Strategisk energipl. Vedr. grøn transport	500
Renovering af eksisterende cykelstier	500
Indsejlinger	150
Legepladser – løbende renovering	1.000
Cykelstien Broager - Nybøl	1.500

Tryghedsbelysning Stier	1.000
Infrastruk. Projekt fase 1 Vollerup	2.000
Cykelsti Avnbøl-Adsbøl - 1. fase	2.000
Trafiksikring Egernsundbroen	250
Investering i Broager Bymidte	4.000
Rønhaveplads - legeplads	1.500
Sti Vester Sottrup, forber. Asfalt m.m.	2.100
Politikområde 10 Kultur, Idræt og fritid	
Renovering/forbedring af idrætsanlæg	618
I alt	79.839

Natur-, Klima- og Miljøudvalg:

Politikområde/tekst	Budget 2026
Politikområde 07 Natur, Klima og Forsyning	
Klimahandleplan	1.000
Elektrificering	4.500
Konvertering til fjernvarme i kommunale bygninger	2.000
Kystsikring Gråsten	1.000
Kystsikring Gråsten - indtægt	-1.500
Kystsikringsbeskyttelse Sønderborg – projektudvikling	1.000
Mountainbiketrial – ideudvikling	300
Stihandleplan – udarbejdelse	500
Nybøl Nor Stien	300
Politikområde 08 Veje og Trafik	
Vedligehold/drift af grønne stier	500
Gendarmstien udbedringer	500
Tilskud Badebro Købingsmark	1.000
I alt	11.100

Total – samlet frigivelse 234.545
2026: 135.545. t.kr.
2027: 39.000 t.kr.

2028: 0 t.kr.
2029: 60.000 t. kr.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Forvaltningen Økonomi og Arbejdsmarked oplyser, at der samlet set søges frigivet rådighedsbeløb for 234.545 t.kr. til diverse anlægsprojekter (anlægsbevillinger) i 2026

Bevillingsskema

Bevillingspåtegning (i 1.000 kr.)

	Politik område	Budget år 2026	Overslags år 1	Overslags år 2	Overslags år 3
Drift					
Anlæg/ Rådighedsbeløb	Diverse	135.545	39.000	0	60.000
Finansiering via:					
Drift andetsteds					
Afsat rådighedsbeløb	Diverse	-135.545	-39.000	0	-60.000
Låneoptagelse					
Afdrag og renter af nye lån					
Kassebeholdning	01	0	0	0	0

Beslutning Økonomiudvalget den 10-12-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Supplerende sagsfremstilling til Byrådet den 17-12-2025

Det skal bemærkes, at ovenstående frigivelse af samlet 25 mio. kr. til daginstitutionskapaciteten i Dybbølområdet under Børne- og Uddannelsesudvalget, bliver opdelt med følgende fordeling jf. budgetaftale 2026-2029:

- 24 mio. kr. til Børnehuset Alssund i år 2026 og 2027
- 1 mio. kr. til Dybbøl Børnehus i år 2026

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Godkendt.

Bilag

Samlet frigivelse af rådighedsbeløb 2026-2029

Punkt 9: 9. Godkendelse af takster for budget 2026

25/11515

Sagsresumé

Budgettet for 2026 er vedtaget, og taksterne for 2026 skal godkendes inden budgetårets start og offentliggørelse.

Størstedelen af taksterne blev godkendt på Byrådets møde i september 2025. De resterende takster forelægges for Byrådet til orientering.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomiudvalget, at Byrådet godkender

- det samlede takstblad for 2026, samt tager takster for forsyningsområdet til efterretning.

Sagsfremstilling

Budgettet for 2026 er vedtaget, og de kommunale takster, der gælder for borgerne for 2026, skal godkendes inden budgetårets start og offentliggørelse af takstoversigten.

Størstedelen af taksterne blev godkendt på Byrådets møde i september 2025. De resterende takster forelægges til orientering.

Taksterne der er omfattet af styrelseslovens § 41 a (takster for benyttelse af sociale institutioner og ordninger med videre samt skolefritidsordninger) skal godkendes af Byrådet, ellers godkendes de i det pågældende fagudvalg.

Vedhæftet samlede takstblad er nu opdateret med taksterne for forsyningsområdet (Vand, spildevand og renovation), som er godkendt i Natur-, Klima- og Miljøudvalget (beslutningen vedlagt).

Derudover vil de lovbestemte takster fortsat blive tilføjet takstbladet, når udmeldingen fra ministerierne er modtaget.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Økonomiudvalget den 10-12-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Godkendt.

Bilag

Godkendte takster 2026 fra NKMU for forsyningsområdet

Samlet takstblad for budget 2026-05.12.25

Punkt 10: 10. Godkendelse af eftergivelse af gæld - Fynshav Bådehavn

12/60206

Sagsresumé

Sønderborg Kommune har i 1980 ydet lån til Fynshav Bådehavn, og der resterer i dag en restgæld på 260.000 kr.

Forvaltningen har været i løbende dialog med Fynshav Bådehavn om deres økonomiske situation og muligheder for afbetaling af lånet. Forvaltningen vurderer, at mulighederne for at lånet kan afbetales, er udtømte. Forvaltningen indstiller derfor til, at lånet eftergives.

Sagen forelægges til Byrådets beslutning.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomiudvalget, at Byrådet godkender

- at det kommunale lån til Fynshav Bådehavn på 260.000 kr. eftergives.

Sagsfremstilling

Fynshav Bådehavn, der er en lystbådehavn (privat andelsskab med begrænset ansvar) fik omfattende stormskader på havnens moleanlæg i 1978/1979. Fynshav Bådehavn fik i 1980 bevilliget et lån på 400.000 kr. fra Sønderborg Kommune til genopbygning af havnen efter disse stormskader. Der resterer i dag en restgæld på 260.000 kr.

Lånets oprindelige vilkår er, efter en afdragsfri periode på 4 år, aftale om afdragsordning over 10 år. Der tilskrives ikke renter på lånet. Fynshav Bådehavn har ikke været i stand til at afdrage på lånet siden før kommunesammenlægningen og Fynshav Bådehavn har af flere omgange søgt om udsættelse af afbetaling og/eller eftergivelse af gælden. Byrådet har senest behandlet sag om eftergivelse af gælden i 2010.

Kommunal støtte til Fynshav Bådehavn falder i tråd med Byrådets Vision 2022-2025 om at understøtte udviklingen af vores forskellige lokalsamfund og by-og havnemiljøer.

Forvaltningen har været i løbende dialog med Fynshav Bådehavn om deres økonomiske situation og muligheder for afbetaling af lånet. Havnens regnskaber udviser en negativ egenkapital og driftsresultaterne er enten negative eller i balance.

Forvaltningen vurderer, at mulighederne for, at lånet kan afbetales, er udtømte og indstiller, at gælden eftergives.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser, idet eftergivelse sker ved afskrivning på finansforskydninger, med modpost på balancekontoen.

Beslutning Økonomiudvalget den 10-12-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Udsat ved godkendelse af dagsordenen.

Punkt 11: 11. Godkendelse af vedtægter for Sønderborg Ungdomsråd

25/1031

Sagsresumé

Sønderborg Ungdomsråd ønsker at ændre sine vedtægter, så aldersgruppen for medlemmer udvides fra 15-25 år til 15-30 år. Formålet er at tilpasse vedtægterne til den målgruppe, der er defineret i Plan for Ungekultur 2025-2026 og som er tilknyttet Ungdomskulturhuset Mejeriet.

Ungdomsrådet arbejder understøtter Byrådets Vision og fokusområdet 'Et godt liv'. Ændringen vurderes desuden at understøtte rådet i at opfylde sit formål og skabe bedre sammenhæng med kommunens Plan for Ungekultur 2025-2026.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab, at Byrådet godkender

- de reviderede vedtægter for Sønderborg Ungdomsråd med ændret aldersgrænse til 15–30 år.

Sagsfremstilling

Byrådet godkendte i juni 2022 de nuværende vedtægter for Sønderborg Ungdomsråd. Rådet ønsker nu at ændre vedtægterne, så de afspejler den målgruppe, der både er fastlagt i Plan for Ungekultur 2025-2026 og som Ungdomskulturhuset Mejeriet arbejder med.

Ungdomsrådet har til formål:

- At styrke unges kulturelle og demokratiske bevidsthed i Sønderborg Kommune.
- At sikre unges indflydelse på det lokale demokrati.

Derudover er Sønderborg Ungdomsråd høringsberettiget og administrerer en pulje til aktiviteter for og af unge.

I dag omfatter rådet unge mellem 15-25 år. Medlemmerne ønsker at udvide aldersgrænsen til 15-30 år for at sikre overensstemmelse med kommunens strategi for unge og Mejeriets målgruppe. Ændringen vurderes at styrke rådet ved at fastholde engagementet hos unge og skabe bedre sammenhæng med kommunens arbejde for ungekultur.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab den 03-12-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Økonomiudvalget den 10-12-2025

Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskabs anbefaling indstilles.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Godkendt.

Bilag

Vedtægter2022

Ungdomsrådets vedtægter 2025

Punkt 12: 12. Godkendelse af Tilskudsaf tale med Fonden GOTO Sønderborg 2026-2031

25/16033

Sagsresumé

I perioden fra 2026-2031 er der årligt afsat 1,5 mio. kr. til GOTO Sønderborg til at understøtte en fortsættelse af fondens arbejde. Formålet med GOTO Sønderborg er at skabe økonomisk vækst og øget beskæftigelse i Sønderborg Kommune gennem udvikling af mulighederne for at bo, opleve, studere og drive erhverv i området, til gavn for almennyttige interesser. Arbejdet i GOTO Sønderborg understøtter målsætningerne i Masterplan for Bosætning, Erhverv og Grøn Vækst om 77.000 indbyggere i kommunen samt 2.000 flere arbejdspladser i 2030.

I forlængelse af de afsatte midler til GOTO Sønderborg er der udarbejdet en ny tilskudsaf tale mellem Sønderborg Kommune og GOTO Sønderborg gældende for 2026-2031. Som forberedelse til indgåelse af den nye tilskudsaf tale har der været en tæt dialog mellem parterne. Med udgangspunkt i erfaringerne fra perioden 2022-2025 er der arbejdet på at skærpe GOTO Sønderborgs rolle og målrette samarbejdet op imod den fælles målsætning i masterplanen.

GOTO Sønderborg understøtter Byrådets Vision 2022-2025 ved at bidrage til en styrket fortælling om Sønderborg Kommune samt synliggørelse af områdets kvaliteter og potentialer inden for grøn omstilling og turisme samt muligheden for uddannelse og det gode liv.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst, at Byrådet godkender

- tilskudsaf talen med GOTO Sønderborg i perioden fra 2026-2031.

Sagsfremstilling

Sønderborg Kommune har ydet et øremærket tilskud til GOTO Sønderborg fra 2022-2025. I perioden fra 2026-2031 er der årligt afsat 1,5 mio. kr. til fortsættelse af fondens arbejde. Byrådet godkendte i august 2024 Masterplan for Bosætning, Erhverv og Grøn Vækst. Arbejdet i GOTO Sønderborg understøtter målsætningerne i masterplanen om 77.000 indbyggere i kommunen samt 2.000 flere arbejdspladser i 2030.

”Fonden Go To Sønderborg” blev stiftet af Bitten & Mads Clausens Fond den 12. januar 2022. Fonden blev stiftet med henblik på at skabe økonomisk vækst og øget beskæftigelse i Sønderborg Kommune gennem udvikling af mulighederne for at bo, opleve, studere og drive erhverv i området, til gavn for almennyttige interesser. Fonden fik den endelige godkendelse fra Erhvervsstyrelsen den 8. marts 2022. Bitten & Mads Clausens Fond stiftede den 10. februar 2022 selskabet ”GOTO Sønderborg A/S”. Driften i GOTO Sønderborg udøves gennem dette datterselskab.

Masterplan for Bosætning, Erhverv og Grøn Vækst indeholder to overordnede mål om 77.000 borgere og 2.000 flere arbejdspladser i 2030. De fælles mål kræver en stærkt koordineret indsats mellem en række nøgleaktører, som hver især spiller en afgørende rolle. Det stiller krav til en tydelig rolle- og ansvarsfordeling, så den fælles indsats målrettes.

Som forberedelse til indgåelse af en ny tilskudsaf tale mellem GOTO Sønderborg og Sønderborg Kommune for perioden 2026-2031 har der været en tæt dialog mellem parterne. Med udgangspunkt i erfaringerne for fonden i perioden 2022-

2025 er der arbejdet med at skærpe GOTO Sønderborgs rolle og målrette samarbejdet op imod den fælles målsætning i masterplanen. Dette er beskrevet i ”Strategisk Retning for GOTO Sønderborg 2026-2031”. Notatet er vedlagt som bilag.

Heraf fremgår det, at GOTO Sønderborgs fremadrettede virke udgøres af tre strategiske spor:

- Se Sønderborg – målrettet markedsføring
- Ung i Sønderborg – målrettet fokus på unge
- Livet i Sønderborg – GOTO som områdets Tænketa

Med afsæt i de tre strategiske spor skal GOTO Sønderborg:

- Understøtte koblingen og sammenhængen mellem aktører, erhvervsliv og studerende.
- Fungere som områdets tænketank og løbende rekvirere ny viden, som kan danne grundlag for prioritering af indsatser og kvalificering af beslutningsprocesser på kort såvel som lang sigt.
- Fokuserer på vedvarende og effektiv markedsføring over for relevante målgrupper.
- Være garanten for at skabe samarbejde mellem det lokale erhvervsliv og områdets studerende.

I forlængelse af overstående skal GOTO Sønderborg løbende orientere sig mod den politiske retningssætning fra Byrådet, herunder besluttede masterplaner, politikker mv. Som eksempel kan det nævnes, at GOTO Sønderborgs arbejde i sporet Ung i Sønderborg skal ses i sammenhæng med arbejdet i Uddannelsesstrategisk Råd og fokus på at skabe en attraktiv studieby.

Med baggrund i de afsatte midler til GOTO Sønderborg i perioden er der udarbejdet en ny tilskudsaf tale for perioden, som definerer rammerne for kommunens tilskud. Jf. kommunalfuldmagten kan en kommune alene give støtte til aktiviteter, som den selv ville kunne udføre. Der er derfor krav om tilsyn med støttens anvendelse. Det vil ske i forbindelse med GOTO Sønderborgs årlige revision, hvor det tydeligt skal fremgå, hvordan det kommunale tilskud er anvendt. Vedlagt som bilag er et notat fra BDO, som angiver kravene til det kommunale tilsyn på baggrund af fondens konstruktion.

Forvaltningen har på lignende vis ført tilsyn med anvendelsen af det kommunale tilskud i perioden 2022-2025. Der udestår på nuværende tidspunkt et revisionsbilag, hvilket forvaltningen dog betragter som en formalitet.

Jf. Tilskudsaf talen kan tilskuddet alene anvendes inden for de definerede rammer i de tre strategiske spor. Med ønske om at afstemme prioritering af tilskuddets anvendelse mødes forvaltningen og GOTO Sønderborg i starten af hvert kalenderår, hvor årets tiltag og initiativer drøftes og aftales i en 1-årig handleplan. I samme ombæring sikres det, at anvendelsen af det kommunale tilskud lever op til de gældende krav. GOTO Sønderborg fremlægger efterfølgende handleplanen samt prioriteringerne heri for det ansvarlige politiske udvalg. GOTO Sønderborg er ansvarlig for udmøntning af handleplanen.

Relevante analyser med videre som udarbejdes i regi af GOTO Sønderborg vil ligeledes blive behandlet i det relevante politiske fagudvalg med eventuel indstilling til videre behandling i Byrådet. Der vil løbende blive afviklet møder mellem GOTO Sønderborg og forvaltningen for vidensdeling og koordinering af initiativer.

I henhold til fondens vedtægter udpeger Sønderborg Kommune ét medlem til bestyrelsen. Jf. fondens vedtægter kan bestyrelsen ved simpelt flertal udpege yderligere to til syv medlemmer. Udpegningen af repræsentanterne fra Sønderborg Kommune vil ske i forbindelse med Byrådets udpegningssager i 2026. Direktøren for Kultur og Erhverv fungerer som observatør på bestyrelsesmøderne i GOTO Sønderborg.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser, idet der årligt fra 2026 er afsat 1,5 mio. kr. til fondens arbejde.

Supplerende sagsfremstilling til Økonomiudvalget den 10. december 2025

Forvaltningen er efter behandlingen af tilskudsaftalen i Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst den 6. november 2025 blevet opmærksomme på behovet for en tydeliggørelse af rammerne for kommunens tilskud i tilskudsaftalen samt i beskrivelsen af den strategiske retning for GOTO Sønderborg. Det gælder blandt andet rammerne for GOTO Sønderborgs arbejde med turisme, som indgår i de strategiske spor.

Dertil er der fra GOTO Sønderborg rettet en opmærksomhed på formuleringen om tilskuddet i afsnit 1. Baggrund, hvor det er beskrevet at tilskuddet ydes til fonden, men udbetales til selskabet. Følgende er derfor tilrettet i tilskudsaftalen:

1. Baggrund (side 1) – formulering er tilrettet:

Sønderborg Byråd har truffet politisk beslutning om at yde tilskud til GOTO Sønderborg i perioden 2026-2031.

5. Tilskuddets anvendelse:

De udbetalte tilskud kan alene anvendes inden for de definerede rammer i de tre strategiske spor anført i Strategisk retning for GOTO Sønderborg 2026-2031 samt inden for rammerne af kommunalfuldmagten, Lov om Erhvervsfremme samt aftalen mellem KL og regeringen om ”Rammerne for konsolidering af den kommunale turistfremme”.

Dertil er følgende tilføjet i dokumentet Strategisk Retning for GOTO Sønderborg 2026-2031 under afsnittet Partnerskabets rolle og ansvar:

GOTO Sønderborgs arbejde med turisme skal foregå i samarbejde med Destination Sønderjylland, idet destinationen, jf. Lov om Erhvervsfremme § 14 samt aftalen mellem KL og regeringen om ”Rammerne for konsolidering af den kommunale turistfremme” pkt. 4, skal have det overordnede ansvar for destinationsudvikling i området og være den operatør, der varetager den lokale turismefremmeindsats i de deltagende kommuner.

Bilag 2 og Bilag 3 er opdateret i henhold til ovenstående og vedlagt til sagen. De tidligere bilag fra behandlingen i Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst er således udskiftet.

Beslutning Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst den 06-11-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Økonomiudvalget den 10-12-2025

Udvalget for Erhverv og Grøn Væksts anbefaling indstilles.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Godkendt.

For stemte 30 bestående af A, S, V, D og O.

Imod stemte 1 bestående af Ø.

Bilag

Notat fra BDO vedr. tilsyn med tilskud til GOTO Sønderborg

Strategisk retning for GOTO Sønderborg 2026-2031 (tilrettet)

Tilskudsafale - GOTO Sønderborg 2026-2031 (tilrettet)

Punkt 13: 13. Godkendelse af ændring i betalingsvedtægten for SONFOR

25/19140

Sagsresumé

I henhold til bekendtgørelse nr. 1538 af 6. december 2024 om anmeldelse og godkendelse af betalingsvedtægter og spildevandstakster anmoder SONFOR om Byrådets godkendelse af væsentlige ændringer i eksisterende betalingsvedtægt for SONFOR Spildevand A/S. SONFORs bestyrelse godkendte den vedlagte betalingsvedtægt den 11. september 2025.

Betalingsvedtægten for SONFOR Spildevand 2026 skærper reglerne for tilbagebetaling ved udtræden, præciserer kommunens myndighedsrolle og ansvar, og opdaterer tekniske og administrative bestemmelser i overensstemmelse med ændret lovgivning om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber m.v. Betalingsvedtægten opdateres desuden med beskrivelse af fast bidrag pr. stikledning, som blev indført pr. 1. januar 2025.

Sagen understøtter Byrådets Vision 2022-2025 Grøn omstilling og jobvækst ved at sikre en mere bæredygtig og økonomisk robust finansiering af spildevandshåndteringen.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget, at Byrådet godkender

- Betalingsvedtægt for SONFOR Spildevand A/S 2026.

Sagsfremstilling

Betalingsvedtægten for SONFOR Spildevand A/S 2026 erstatter den nuværende vedtægt fra 2014. Anledningen til ændring af betalingsvedtægten er opdatering af Lovbekendtgørelse nr 187 af 19/02/2025 om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber m.v. Ændringerne til betalingsvedtægten og konsekvenserne herved følger af ændret lovgivning, statslige vejledninger og praksis på området.

I henhold til Bekendtgørelse nr. 1538 af 06/12/2024 om anmeldelse og godkendelse af betalingsvedtægter og spildevandstakster, skal der ske en kommunal godkendelse, når vedtægten ændres væsentligt. Mindre ændringer, som ikke ændrer på rettigheder, pligter og kundevilkår skal ikke godkendes, men alene anmeldes til kommunen.

Betalingsvedtægten for SONFOR Spildevand A/S 2026 vurderes at indeholde væsentlige ændringer af tilsvarende vedtægt fra 2014. Derfor skal vedtægten godkendes af først SONFORs bestyrelse og herefter kommunalbestyrelsen. SONFORs bestyrelse godkendte betalingsvedtægten den 11. september 2025. Et overblik over ændringerne fremgår af vedlagte bilag, mens de væsentligste ændringer fremgår af nedenstående tabel.

Betalingsvedtægt 2026	Beskrivelse af den indholdsmæssige ændring
Fast vandafledningsbidrag pr. stikledning ud over det variable m ³ -bidrag.	Det årlige faste bidrag pr. spildevandsførende stikledning, som blev indført i januar 2025, fremgår nu af betalingsvedtægten. Det faste vandafledningsbidrag, som opkræves ud over det variable bidrag pr. m ³ forventes at øge udgiften for alle ejendomme med et eller flere

spildevandsstik, uanset forbrug. Kommunale ejendomme (skoler, institutioner mv.) vil også betale dette faste bidrag.

Selskabet kan nu afvise tilbagebetaling af tilslutningsbidrag, hvis der ikke er økonomisk gevinst for forsyningen. Fx hvis der stadig skal drives ledninger eller anlæg. Initiativet er ikke møntet på almindelige grundejere men på større virksomheder. Fx fødevarevirksomheder, slagterier og lignende, som ønsker at udtræde for at foretage egen rensning.

Skærpede regler for tilbagebetaling ved udtræden

Årsagen til, at tilbagebetaling nu kan afvises er, at udtræden kan være forbundet med tab for SONFOR, hvis der specifikt er etableret større ledninger eller særlige anlæg for at kunne sikre behandlingen af virksomhedens spildevand som alligevel ikke skal benyttes, fordi virksomheden udtræder. Udtræden sker sjældent.

Skulle en almindelige grundejer ønske at udtræde, og forvaltningen finder det fornuftigt, vil SONFOR i udgangspunktet ikke afvise tilbagebetaling.

Kommunens myndighedsrolle og procesansvar

I vedtægten præciseres kommunens nuværende forpligtigelser. Det skal skabe klarhed over roller både af hensyn til forvaltning, forsyning og kunder.

Ny afskrivningsmodel ved overtagelse af private anlæg

Ved overtagelse af private spildevandsanlæg indføres en 20-årig lineær værdinedskrivning. Er anlægget over 20 år gammelt, ydes ingen betaling. Giver mere forudsigelige sager, men kan være ugunstigt for ejere af ældre anlæg.

Præcisering af vejafvandingsbidrag

I vedtægten præciseres det, at det kommunale bidrag beregnes ud fra udgifter til "spildevandsanlæg for regnvand" (separate systemer mv.). Kan potentielt udvide, hvilke udgifter der indgår i beregningsgrundlaget. Det bør tilses, at takstopgørelsen ikke udvides utilsigtet.

Udover ovenstående gennemføres en række øvrige tekniske og lovgivningsmæssige præciseringer.

Den nye betalingsvedtægt forventes at skabe større økonomisk forudsigelighed og gennemsigtighed for både forsyningen, kommunen og forbrugerne. Indførelsen af et fast bidrag pr. stikledning gør det for eksempel lettere for ejere at overskue deres udgifter og giver forsyningen et mere stabilt grundlag for at planlægge og investere i moderne og bæredygtige spildevandsløsninger. De skærpede regler for tilbagebetaling og den nye afskrivningsmodel bidrager til at sikre, at forsyningens økonomi ikke svækkes ved udtræden eller overtagelse af ældre anlæg, hvilket understøtter en ansvarlig og bæredygtig drift.

Samlet set forventes ændringerne at understøtte kommunens mål om grøn omstilling, sikre høj miljøstandard og skabe gode rammer for fremtidige investeringer og udvikling på spildevandsområdet.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 03-12-2025

Natur-, Klima- og Miljøudvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Økonomiudvalget den 10-12-2025

Natur-, Klima- og Miljøudvalgets anbefaling indstilles.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Godkendt.

Bilag

Betalingsvedtægt for SONFOR Spildevand A/S 2026

Notat - 2025 - Overblik over væsentlige ændringer i betalingsvedtægten

Betalingsvedtægt for Sønderborg Spildevandsforsyning A/S 2014

Punkt 14: 14. Godkendelse af midler til forundersøgelse af fusion

25/20373

Sagsresumé

Byrådet godkendte d. 24. september 2025, at Sønderborg Kommune igangsætter undersøgelse af mulig fusion mellem SONFOR Varme A/S, SONFOR Resort Varme A/S og Sønderborg Varme A/S.

Parterne er nu nået til enighed om en indledende forundersøgelse af muligheden for sammenlægning af SONFOR Varme A/S og Sønderborg Fjernvarme A.m.b.a (moderselskab til Sønderborg Varme A/S). Hertil er der behov for ekstern juridisk og teknisk assistance.

Sønderborg Kommune afholder udgifterne på estimeret 250.000 kr. til en juridisk, teknisk og selskabsmæssig indledende forundersøgelse af muligheden for en fusion af Sønderborg Fjernvarme A.m.b.a og SONFOR Varme A/S.

Den indledende forundersøgelse skal afklare, om det giver mening at arbejde videre hen mod en fusion.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomiudvalget, at Byrådet godkender

- Kommunens afholdelse af udgifter til indledende forundersøgelse indenfor budgetrammerne

Sagsfremstilling

Byrådet behandlede den 24. september 2025 ved pkt. 9 en anmodning fra SONFOR om kapitalindskud med henblik på at få dækket udgifter til en fusionsundersøgelse. Byrådet godkendte da, at Sønderborg Kommune igangsætter undersøgelse af mulig fusion mellem SONFOR Varme A/S, SONFOR Resort Varme A/S og Sønderborg Varme A.m.b.a.

Sønderborg Kommune, SONFOR Holding A/S (moderselskab til SONFOR Varme og SONFOR Resort Varme) og Sønderborg Fjernvarme A.m.b.a er nu nået til enighed om et kommissorie for en indledende forundersøgelse af muligheden for fusion. Kommissoriet er vedlagt som bilag.

Forundersøgelsen har til formål at afdække de regulatoriske rammer og økonomien i en sammenlægning i et sådant omfang, at der er grundlag for at beslutte om der skal arbejdes videre med en fusion mellem Sønderborg Fjernvarme og SONFOR Varme. I bekræftende fald skal der efterfølgende udarbejdes et kommissorie for det videre arbejde.

Sønderborg Kommune afholder udgiften til den indledende undersøgelse inden for budgettets rammer i henhold til BDO's anbefaling ved behandlingen i byrådet d. 24. september 2025 af anmodningen om dækning af fusionsundersøgelsen.

Kommunen følger revisionens anbefaling og afholder de relaterede udgifter til den juridisk, teknisk og selskabsmæssig forundersøgelse. Udgifterne i første fase (indledende forundersøgelse) forventes udgøre op til 250.000 kr. og afholdes indenfor budgettets rammer.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser, idet udgifterne til undersøgelsen bliver afholdt indenfor budgettets rammer.

Beslutning Økonomiudvalget den 10-12-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Godkendt.

Bilag

Bilag - Kommissorium v19112025.pdf

Punkt 15: 15. Godkendelse af forhøjelse af garanti til SONFOR Vedvarende Energi A/S

25/1750

Sagsresumé

SONFOR Vedvarende Energi A/S anmoder om forhøjelse af den kommunale garanti med 11,2 mio. kr. således den samlede kommunale garanti svarer til 30,4 mio. kr.

Byrådet godkendte d. 30. april 2025 en garanti til selskabet på 19,2 mio. kr., til finansiering af udviklingsaktiviteter ved Lillebælt Syd havvindmølleprojektet.

Forvaltningen har jf. kommunens finansielle politik bedt kommunens revision foretage en vurdering af anmodningen (BDO's rapport er vedlagt som bilag). Forvaltningen indstiller med afsæt i BDO's vurdering, at garantien holdes uændret på 1,95 %, samt indstiller en stiftelsesprovision på 1 % af den forhøjede værdi.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomiudvalget, at Byrådet godkender:

- forhøjelse af garantibeløbet med 11,2 mio. kr. fra 19,2 mio. kr. til 30,4 mio. kr. (80 % af kapitalen)

Samt

- at der opkræves en stiftelsesprovision på 1 %, at garantiprovisionen uændret fastsættes til 1,95 %

Sagsfremstilling

Byrådet godkendte d. 30. april 2025 en kommunal garanti på 19,2 mio. kr. svarende til 80 % af SONFOR's likviditetsbehov til udviklingsaktiviteter ved Lillebælt Syd.

SONFOR har anmodet at forhøje garantien med 11,2 mio. kr. fra 19,2 mio. kr. til 30,4 mio. kr. svarende til 80 % af et lånebehov på 38 mio. kr. Anmodningen er vedlagt som bilag.

Forvaltningen har i medfør af kommunens finansielle politik bedt kommunens revision BDO om at vurdere anmodningen. BDO anslår i den vurdering (vedlagt som bilag), at garantiprovisions-satsen bør fastsættes til mindst 1,93 %. Forvaltningen foreslår, at garantiprovisionen på forhøjelsen af garantien fastlægges på 1,95 % lig provisionssatsen ved garantistillelsen april 2025.

SONFOR angiver, at den forhøjede garanti skal sikre fremdrift i projektet og opfylde betalingsforpligtelser. SONFOR's ansøgning er vedlagt som bilag, og SONFOR oplyser, at den samlede garanti forventes indfriet ultimo 2026.

Kommunen har i henhold til Elforsyningsloven § 4 hjemmel til at stille garanti for et lån til ovennævnte formål. Det skal dog ske under iagttagelse af statsstøttere reglerne, hvilket betyder, at kommunen maksimalt må garantere for 80 % af det samlede lånebeløb, uden at anmelde forholdet til EU-Kommissionen.

Forvaltningen har bedt kommunens revision om ligeledes at vurdere konsekvenserne i fald der ville blive søgt om en garanti på 100 %. Det fremgår af det vedlagte bilag at ved en garanti på 100 % skal EU Kommissionen vurdere om, der er tale om ulovlig statsstøtte iflg. meddelelse om reglerne for statsstøtte stk. 3.2.

Garantien udløser ikke krav om deponering og påvirker ikke kommunens låneramme.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser, idet niveauet for garantiprovisioner følges løbende i forbindelse med årets bevillingsrevisioner.

Beslutning Økonomiudvalget den 10-12-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Godkendt.

Bilag

Bilag - BDO vurdering - SONFOR VE - garprov.pdf

Bilag - SONFOR VEF - Finansiering af kapitalindskud

Punkt 16: 16. Godkendelse af omlægningsplan for Trepert Lillebælt/Jylland -principvedtagelse

25/1539

Sagsresumé

Jf. rammeaftalen mellem Ministeriet for Grøn Trepert og KL af 13. december 2024 skal kommunalbestyrelserne senest i december 2025 principgodkende omlægningsplanerne. Det betyder, at kommunalbestyrelserne skal godkende de projekter i omlægningsplanerne, der i IT-plattformen MARS er registreret inden for egen kommunegrænse.

Denne sag omhandler omlægningsplanen for Lillebælt-Jylland. Byrådet skal med principvedtagelsen tilslutte sig, at Sønderborg Kommune og Lokal Trepert Lillebælt-Jylland arbejder videre med projekterne i den dynamiske omlægningsplan, der foreligger på nuværende tidspunkt. Planen er et dynamisk værktøj, som løbende opdateres, efterhånden som projekter udvikles og implementeres. Den viser kommunens bidrag til at opfylde de nationale mål for udtagning af lavbundslande, skovrejsning og natur.

Principvedtagelsen er ikke bindende for de enkelte projekter, men er en tilkendegivelse fra kommunen om, at der arbejdes videre med omlægningsindsatsen ud fra de principper, som de lokale treparter har udarbejdet. De enkelte projekter skal opnå nødvendig godkendelse og myndighedsbehandling, når de bliver konkrete.

Grøn Trepert understøtter Byrådets Vision 2022-2025 om grøn omstilling og målsætningen om CO₂-neutralitet i 2029 ved at reducere udledningen af drivhusgasser, forbedre natur og biodiversitet samt sikre vandmiljø og drikkevand. Grøn Trepert understøtter desuden Sønderborg Kommunes bæredygtighedspolitik ved at skabe langvarige, bæredygtige løsninger i samarbejde med relevante partnere.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget, at Byrådet godkender

- at der arbejdes videre med de projekter i omlægningsplanen, der i IT-plattformen MARS er registreret inden for egen kommunegrænse.

Sagsfremstilling

I Aftale om implementering af et Grønt Danmark er det aftalt på landsplan:

- At kvælstofudledningen skal reduceres med 13.800 tons til gavn for vandmiljø og natur og understøtte god økologisk tilstand for alle kystvande frem mod 2027. Cirka 840 tons opnås via generelle effekter af EU's fælles landbrugspolitik (CAP). Det betyder, at 12.959 tons skal løftes via kollektive kvælstofvirkemidler samt lavbundsprojekter.
- At 140.000 ha kulstofrige lavbundslande (inkl. randarealer) frem mod 2030 skal omlægges til gavn for klima, natur og vandmiljø.
- At der skal rejses 250.000 ha skov, heraf 100.000 ha urørt skov, frem mod 2045 til gavn for natur, vandmiljø, klima og drikkevand.
- At 20 pct. af Danmarks areal skal være beskyttet eller strengt beskyttet natur

Kommunerne ansvaret for den lokale organisering af 23 lokale treparter, der skal koordinere den lokale planlægning og implementering af omlægningsindsatsen.

Den lokale trepart Lillebælt-Jylland

Sønderborg Kommune er medlem af Lokal Trepert Lillebælt-Jylland, hvor Vejle Kommune har formandskabet og varetager sekretariatsbetjeningen. Den lokale trepart Lillebælt-Jylland består af repræsentanter fra landbruget, Danmarks Naturfredningsforening, Naturstyrelsen samt de ni kommuner: Sønderborg, Aabenraa, Haderslev, Vejen, Billund, Fredericia, Vejle, Hedensted og Kolding. Af kortet i bilag 1 fremgår det geografiske område, som treparten dækker.

Hver lokal trepart skal planlægge, koordinere og gennemføre en omlægningsplan inden for det enkelte treparts geografiske område. Den lokale trepart er et samarbejdsorgan, som skal drøfte, koordinere og tænke i helheder på tværs, og er altså ikke en myndighed. Den lokale trepart for Lillebælt-Jylland og Sønderborg Kommune er forpligtet til løbende at opdatere omlægningsplanen, således den altid anviser en realiserbar vej til indfrielse af målene.

Parterne i den lokale trepart Lillebælt-Jylland har på mødet den 28. oktober 2025 indgået aftale om omlægningsplan 2025, som opfylder rammerne for Aftale om et Grønt Danmark. Aftalen er vedhæftet som bilag 2.

Af aftalen fremgår blandt andet, at den lokale trepart har udarbejdet omlægningsplanen med udgangspunkt i følgende principper for udpegning af arealer:

- Områder med størst effekt prioriteres.
- Store og sammenhængende områder prioriteres.
- Områder, hvor der opnås synergier, prioriteres.
- Projekter med høj grad af realiserbarhed prioriteres.

Sønderborg Kommunes to repræsentanter i treparten og forvaltningen har gennem hele forløbet deltaget aktivt i arbejdet med udarbejdelsen af planen.

Omlægningsplanen

Omlægningsplanerne skal vise vejen til opfyldelse af målene for kvælstofreduktion og lavbundsindsatsen, og kommunen skal i omlægningsplanen så vidt muligt identificere arealer, der har potentiale for at bidrage til beskyttet natur og, hvor det er muligt, også til strengt beskyttet natur.

Omlægningsindsatsen omfatter udtagning af kulstofrige lavbundsjord, vådområder, minivådområder, skovrejsning, ekstensivering og andre arealbaserede omlægningsindsatser, herunder initiativer, der bidrager til bedre vilkår for natur og biodiversitet.

Omlægningsplanen for Lillebælt-Jylland, som er vedhæftet som bilag 3, er et potentialekort, der viser en mulig vej til opfyldelse af kravene om kvælstofreduktion og udtagning af kulstofholdige lavbundsjord. Desuden peger omlægningsplanen på arealer med potentiale for ny natur, skovrejsning og større sammenhængende naturområder, samtidig med at der tages hensyn til sammenhængende landbrugsarealer. Arbejdet med udpegning af arealer til skovrejsning og beskyttet natur i forhold til de nationale målsætninger er endnu ikke fuldendt.

Omlægningsplanen er dynamisk og bliver løbende revideret over de kommende år i forbindelse med en dybere kvalificering af de enkelte projekter, tekniske undersøgelser, lodsejerdialog og ændrede krav som følge af genbesøg af vandplaner og politiske aftaler.

Omlægningsplanen er udarbejdet i IT-plattformen MARS og består af projekter, der kan være på forskellige stadier – fra skitser til projekter, der har opnået tilsagn om tilskud til gennemførelse. MARS indeholder et samlet overblik over projekternes kvælstofeffekt, arealet af udtagne lavbundsjord og skovrejsning samt omlægningsplanernes bidrag til mere natur.

Omlægningsprojekter, som har fået forundersøgelsestilsagn, etableringstilsagn eller er anlagt, har i forskellig grad gennemgået den nødvendige lodsejerinddragelse og myndighedsbehandling. Det betyder, at projekternes placering er offentligt kendt. Anderledes forholder det sig med skitseprojekterne, som kun har været genstand for en begrænset lodsejer-, borger- og interessentinvolvering. De er heller ikke myndighedsbehandlet i henhold til gældende lovgivning. Dette sker først senere, efterhånden som projekterne konkretiseres og realiseres.

Omlægningsplanen for lokal trepart Lillebælt-Jylland

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har den 3. november 2025 verificeret omlægningsplanen for Lokal Trepert Lillebælt-Jylland. Det betyder, at styrelsen har godkendt planen fagligt ved at vurdere, at de foreslåede projekter kan bidrage til at opfylde de nationale mål. Tabel 1 viser bidraget i den verificerede omlægningsplan inden for de forskellige indsatsområder. Bidragene omfatter både skitseprojekter og ansøgte projekter.

Indsats	Trepert Lillebælt-Jylland
Kvælstofindsats	1.307 tons
Lavbundsindsats	4.850 hektar
Skovrejsningsindsats	4.457 hektar
Naturpotentialer	38.453 hektar

Tabel 1: Bidrag til målfrielse af omlægningsplanen for Lokal Trepert Lillebælt/Jylland

Indsatser i omlægningsplanen

På Nationalt plan skal 12.959 ton N af kvælstofreduktionen løftes via kollektive kvælstofvirkemidler samt lavbundsprojekter. Lokal Trepert Lillebælt-Jylland foreslår med omlægningsplanen potentielle projekter, som er beregnet til en samlet kvælstofeffekt på 1.307.

Sønderborg Kommunes bidrag til de nationale målsætninger ses i tabellen nedenfor. Bidragene består af det samlede antal skitseprojekter, projekter med forundersøgelsestilsagn, etableringstilsagn og anlagte projekter.

Indsats	Sønderborg Kommune
Kvælstofindsats	113 tons
Lavbundsindsats	345 hektar
Skovrejsningsindsats	9 hektar
Naturpotentialer	21.754 hektar

Tabel 2: Bidrag fra Sønderborg kommune til målfrielse af omlægningsplanen for Lokal Trepert Lillebælt/Jylland.

Sønderborg Kommune har identificeret 265 projekter, der bidrager til omlægningsplanens kvælstofindsats med samlet set 113 tons N/år inkl. skitseprojekter ud af i alt 1.307 N/år. Projekternes geografiske placering, status samt virkemidler fremgår af kortene i bilag 5.

Der er ikke lokale mål for lavbundsindsatsen, men et samlet nationalt mål om at udtage 140.000 hektar kulstofrige lavbundsgrunde inkl. randarealer på landsplan frem mod 2030.

Projekter inklusive skitseprojekter i Sønderborg Kommune, der bidrager til lavbundsindsatsen i omlægningsplanen, udgør 345 hektar af i alt 4.850 hektar.

Det nationale mål for skovrejsning er fastsat til 250.000 ha, heraf 100.000 ha urørt skov, frem mod 2045. Men der er endnu ikke fastsat kvantitative mål for skovrejsning og natur for den enkelte lokale treparts omlægningsplan i 2025. Definitionerne for beskyttet natur og strengt beskyttet natur samt tilhørende virkemidler afventes i en kommende lov om natur og biodiversitet.

De lokale treparter har i de lokale omlægningsplaner arbejdet for så vidt muligt at identificere arealer indenfor omlægningsindsatsen, som har potentiale for at bidrage til mere og sammenhængende natur, herunder beskyttet natur, og hvor muligt også strengt beskyttet natur.

Hvad betyder omlægningsplanen for Sønderborg Kommune?

Omlægningsplanen er med til at forme fremtidens landskaber i Sønderborg Kommune. De kommende landskaber opstår ved en kombination af virkemidler, både tørre og våde, som tilsammen danner mosaiklandskaber. Virkemidlerne fungerer som byggestenen, der skaber variation og sammenhæng i landskabet.

Helhedsorienteret planlægning i Sønderborg Kommune

Omlægningsplanen er udviklet med fokus på at skabe synergi mellem landbrug, naturbeskyttelse, klimainsats og vandmiljø. Målet er at opnå gevinster ved at tænke helhedsorienteret, både for naturen og for at styrke den menneskelige naturoplevelse.

Lokal information og involvering

Sønderborg Kommune har under arbejdet med udarbejdelsen af omlægningsplanen løbende sikret lokal involvering af relevante interessenter. Hvordan involveringen hidtil er foregået, fremgår af bilag 6.

I forbindelse med offentliggørelsen af denne sag har forvaltningen sendt et orienteringsbrev til de berørte lodsejere, jf. bilag 7. I brevet henvises lodsejerne til en kortløsning, der gør det nemt at se, i hvilket omfang deres arealer indgår i omlægningsplanen.

Videre proces

Når omlægningsplanen er principgodkendt af alle kommunalbestyrelser i den lokale trepart, publicerer sekretariatskommunen planen i MARS, så den bliver offentligt tilgængelig.

Kommunerne skal i samarbejde med de lokale treparter sikre en løbende opdatering af omlægningsplanen fra principvedtagelsen i 2025 og frem mod 2030.

Sideløbende arbejder Sønderborg Kommune sammen med lodsejerne på at udvikle projekterne i omlægningsplanen frem mod realisering. Dette omfatter blandt andet den nødvendige myndighedsbehandling og eventuel tilpasning af kommuneplanen.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 03-12-2025

Natur-, Klima- og Miljøudvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Økonomiudvalget den 10-12-2025

Natur-, Klima- og Miljøudvalgets anbefaling indstilles.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Godkendt.

For stemte 29 bestående af A, S, Ø, O og V undtagen Thomas Worm Larsen.

Imod stemte 1 bestående af D.

Thomas Worm Larsen (V) undlod at stemme.

Bilag

Kort over de 23 lokale treparter

Aftale om omlægningsplan 2025 - Lillebælt -Jylland (underskrevet)

MARS-rapport omlægningsplan Lillebælt-Jylland

Præsentation af omlægningsplanen for Lillebælt-Jylland

Kortbilag 2025 Lokal Trepert Lillebælt-Jylland_251127

Lokal information og involvering

Lodsejerbrev - november 2025 - Orientering om omlægningsplanen 28-11-2025

Punkt 17: 17. Godkendelse af omlægningsplan for Trepert Vidå/Kruså - principvedtagelse

25/1539

Sagsresumé

Jf. rammeaftalen mellem Ministeriet for Grøn Trepert og KL af 13. december 2024 skal kommunalbestyrelserne senest i december 2025 principgodkende omlægningsplanerne. Det betyder, at kommunalbestyrelserne skal godkende de projekter i omlægningsplanerne, der i IT-plattformen MARS er registreret inden for egen kommunegrænse.

Denne sag omhandler omlægningsplanen for Vidå-Kruså. Byrådet skal med principvedtagelsen tilslutte sig, at Sønderborg Kommune og Lokal Trepert Vidå-Kruså arbejder videre med projekterne i den dynamiske omlægningsplan, der foreligger på nuværende tidspunkt. Planen er et dynamisk værktøj, som løbende opdateres, efterhånden som projekter udvikles og implementeres. Den viser kommunens bidrag til at opfylde de nationale mål for udtagning af lavbundslande, skovrejsning og natur.

Principvedtagelsen er ikke bindende for de enkelte projekter, men er en tilkendegivelse fra kommunen om, at der arbejdes videre med omlægningsindsatsen ud fra de principper, som de lokale trepartar har udarbejdet. De enkelte projekter skal opnå nødvendig godkendelse og myndighedsbehandling, når de bliver konkrete.

Grøn Trepert understøtter Byrådets Vision 2022-2025 om grøn omstilling og målsætningen om CO₂-neutralitet i 2029 ved at reducere udledningen af drivhusgasser, forbedre natur og biodiversitet samt sikre vandmiljø og drikkevand. Grøn Trepert understøtter desuden Sønderborg Kommunes bæredygtighedspolitik ved at skabe langvarige, bæredygtige løsninger i samarbejde med relevante partnere.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget, at Byrådet godkender

- at der arbejdes videre med de projekter i omlægningsplanen for Vidå-Kruså, der i IT-plattformen MARS er registreret inden for egen kommunegrænse

Sagsfremstilling

I Aftale om implementering af et Grønt Danmark er det aftalt på landsplan:

- At kvælstofudledningen skal reduceres med 13.800 tons til gavn for vandmiljø og natur og understøtte god økologisk tilstand for alle kystvande frem mod 2027. Cirka 840 tons opnås via generelle effekter af EU's fælles landbrugspolitik (CAP). Det betyder, at 12.959 tons skal løftes via kollektive kvælstofvirkemidler samt lavbundsprojekter.
- At 140.000 ha kulstofrige lavbundslande (inkl. randarealer) frem mod 2030 skal omlægges til gavn for klima, natur og vandmiljø.
- At der skal rejses 250.000 ha skov, heraf 100.000 ha urørt skov, frem mod 2045 til gavn for natur, vandmiljø, klima og drikkevand.

Kommunerne har ansvaret for den lokale organisering af 23 lokale trepartar, der skal koordinere den lokale planlægning og implementering af omlægningsindsatsen. Treparternes geografiske placering fremgår af bilag 1.

Byrådet udpegede den 26. februar 2025 repræsentanter fra Sønderborg Kommune til Lokal Trepert Vidå-Kruså. Samtidig blev Byrådet orienteret om, at en oplandskommune kan vælge ikke at lade sig repræsentere i en lokal trepart, hvis der er enighed med de øvrige kommunalbestyrelser i oplandet om, at kommunens andel af arealet er ubetydelig eller ikke relevant. Dette var tilfældet for treparten Vidå-Kruså, da Sønderborg Kommune kun har et lille areal i dette opland, og kravet derfor er begrænset.

Den Lokale Trepert

Sønderborg Kommune er medlem af Lokal Trepert Vidå-Kruså, hvor Aabenraa Kommune har formandskabet og står for sekretariatsbetjeningen. Den Lokale Trepert for Vidå-Kruså består af repræsentanter fra landbruget, Danmarks Naturfredningsforening, Naturstyrelsen samt de fire sønderjyske kommuner: Haderslev, Tønder, Sønderborg og Aabenraa.

Nedenfor ses kommunernes arealandel i treparten Vidå-Kruså:

Kommune	Pct. af areal
Tønder Kommune	55
Aabenraa Kommune	43
Haderslev Kommune	1
Sønderborg Kommune	1

Den lokale trepart Vidå-Kruså har udarbejdet et kommissorium -jf. bilag 2, der er anvendt som grundlag for udarbejdelsen af omlægningsplanen. Grundet begrænset opland har Sønderborg Kommune meddelt, at de ikke deltager som aktivt medlem i Den Lokale Trepert, men holdes orienteret om aktiviteten. Dette er indskrevet i kommissoriet.

Omlægningsplanerne skal vise vejen til målindfrielse af kvælstof- og lavbundsindsatsen, og kommunen skal i omlægningsplanen arbejde for så vidt muligt at identificere arealer, som har potentiale for at bidrage til beskyttet natur og, hvor muligt, også til strengt beskyttet natur. Omlægningsindsatsen omfatter udtagning af kulstofrige lavbundsjord, vådområder, minivådområder, skovrejsning, ekstensivering og andre arealbaserede omlægningsindsatser, herunder at bidrage til bedre vilkår for natur og biodiversitet.

Omlægningsplanen er udarbejdet i IT-plattformen MARS og består af projekter, som kan være på forskellige stadier – fra skitser til projekter, der har opnået tilsagn om tilskud til gennemførelse. MARS indeholder det samlede overblik over projekternes kvælstofeffekt, arealet af udtagne lavbundsjord og skovrejsning samt omlægningsplanernes bidrag til mere natur. Omlægningsprojekter, som har fået forundersøgelsestilsagn, etableringstilsagn eller er anlagt, har i forskellig grad gennemgået den nødvendige lodsejerinddragelse og myndighedsbehandling, der gør, at projekternes placering er offentligt kendt.

Anderledes forholder det sig med skitseprojekterne, som har undergået en lav grad af lodsejer-, borger- og interessentinvolvering. De er heller ikke myndighedsbehandlet iht. gældende lovgivning. Dette sker først senere, efterhånden som projekterne konkretiseres og realiseres.

Omlægningsplanen for Vidå-Kruså

Parterne i den lokale trepart indgik den 27. oktober aftale om omlægningsplanen for grøn trepart Vidå-Kruså - jf. bilag 3.

Omlægningsplanen for Vidå-Kruså peger især på potentialer for omlægning af kulstofrige lavbundslande med henblik på at reducere klimabelastningen og skabe større sammenhængende naturområder.

Treparten har lagt stor vægt på åbenhed og lodsejerinddragelse under planlægningsarbejdet, og placeringen af de indtegnede skitseforslag og naturpotentialer vil blive offentliggjort på kommunernes hjemmesider. I alle kommuner har der været afholdt lodsejermøder, hvor jordere har haft mulighed for at komme med input til planerne.

De kommende års arbejde med realisering af projektforslagene beror på frivillighed, og lodsejerinddragelse vil fortsat være nøglen til succes med arealomlægningen.

Indsats	Trepart Vidå-Kruså
Kvælstofindsats	271 tons
Lavbundsindsats	9.449 hektar
Skovrejsningsindsats	215 hektar
Naturpotentialer	18.529 hektar

Tabel 1: Bidrag til målfrielse af omlægningsplanen for Lokal Trepart Vidå-Kruså. Tallene er inklusive skitseprojekter.

I omlægningsplanen er der potentielle projekter på i alt 9.449 hektar til lavbundsudtagning, som skal implementeres frem mod 2030. Indsatsen bidrager til indfrielse af det nationale mål om udtagning af 140.000 ha kulstofrige lavbundslande inklusive randarealer frem mod 2030.

Desuden er der udpeget potentielle skovrejsningsprojekter på 222 hektar samt et potentiale for større sammenhængende naturområder på 18.529 ha. Omlægningsplanen indeholder alene skovrejsningsprojekter, som er ansøgt eller anmeldt til kommunerne som mulige projekter.

Den Lokale Trepart vil i det videre arbejde undersøge og foreslå en hensigtsmæssig placering af yderligere skovrejsning, når rammerne herfor forventeligt vedtages i 2027.

Der er ikke fastsat et krav om kvælstofreduktion til Lister Dyb, hvorfor der ikke har været arbejdet med projektyper, der specifikt er målrettet kvælstofreduktion. Ikke desto mindre vil de foreslåede projekter have en betydelig effekt på kvælstofudledningen til Kystvandgruppen Vesterhavet, Syd (Vadehavet) på ca. 271 tons kvælstof, hvis alle projekterne realiseres.

Sønderborg Kommune i omlægningsplanen for Vidå-Kruså

Omlægningsplanen, jf. bilag 4, figur 1 i bilaget samt bilag 5, viser blandet andet, hvilket areal i Sønderborg Kommune, der indgår i treparten for Vidå-Kruså.

Sønderborg Kommune indgår i omlægningsplanen med skitseprojekter på samlet 53 ha samt naturpotentialer på 1617 ha. Det ene skitseprojekt strækker sig over kommunegrænsen mellem Sønderborg og Aabenraa. Arealerne fremgår af det

vedhæftede bilag.

Videre proces

Omlægningsplanen er verificeret af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Det betyder, at styrelsen har godkendt planen fagligt ved at vurdere, at de foreslåede projekter kan bidrage til at opfylde de nationale mål for reduktion af kvælstof og CO₂, samt øvrige naturmål, såsom skovrejsning og beskyttelse af vådområder.

Når omlægningsplanen er principvedtaget af alle kommunalbestyrelser i den lokale trepart for Vidå-Kruså, publicerer sekretariatskommunen omlægningsplanen i MARS, så omlægningsplanen bliver offentligt tilgængelig.

Kommunerne skal i samarbejde med de lokale treparter efter principvedtagelsen i 2025 og frem mod 2030 sikre en løbende opdatering af omlægningsplanen. Sideløbende arbejder Sønderborg Kommune i samarbejde med lodsejerne med at udvikle projekterne i omlægningsplanen frem mod realisering. Herunder øvrig myndighedsbehandling og tilpasning af kommuneplanen om nødvendigt.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 03-12-2025

Natur-, Klima- og Miljøudvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Økonomiudvalget den 10-12-2025

Natur-, Klima- og Miljøudvalgets anbefaling indstilles.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Godkendt.

For stemte 29 bestående af A, S, Ø, O og V undtagen Thomas Worm Larsen.

Imod stemte 1 bestående af D.

Thomas Worm Larsen (V) undlod at stemme.

Bilag

Kort over de 23 lokale treparter

Kommissorium for den lokale trepart Vidå - Kruså

Aftale Vidå-Kruså (underskrevet)

MARS-udprint for Vidå - Kruså

Kortbilag 2025 Lokal Trepert Vidå-Kruså_251127

Punkt 18: 18. Godkendelse af påbudsvillighed i boringsnære beskyttelsesområder

19/30654

Sagsresumé

Sønderborg Kommune arbejder for at beskytte drikkevandet mod forurening fra erhvervsmæssig brug af pesticider indenfor de boringsnære beskyttelsesområder (BNBO).

Denne beslutning fremlægges for Byrådet påny for at sikre, at Sønderborg Kommune på baggrund af ny lovgivning, fortsat vil udvise påbudsvilje på ekspropriationslignende vilkår. Dette vil sikre, at de berørte lodsejere kan opnå skattefritagelse ved frivillige aftaler på lige vilkår med lodsejere, som vil modtage et påbud.

Kommunen har hidtil arbejdet med beskyttelse af BNBO igennem frivillige aftaler med lodsejere samt påbud efter Miljøbeskyttelseslovens § 24.

Med indførelsen af Miljøbeskyttelseslovens § 24a den 1. juli 2024 er det nu lovpligtigt for kommunerne at meddele påbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider indenfor BNBO, hvis en risikovurdering viser, at beskyttelse er nødvendig, og det ikke er muligt at indgå en frivillig aftale.

Sagen understøtter Byrådets Vision om det gode liv ved at bidrage til beskyttelse af drikkevandet mod forurening med pesticider.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget, at Byrådet godkender:

- påbudsvillighed til at pålægge rådighedsindskrænkninger efter Miljøbeskyttelseslovens §§ 24 og 24a på de specifikke matrikelnumre nævnt i bilag 1, hvis der ikke kan indgås en frivillig aftale om pesticidfri drift for at beskytte grundvandet.

Sagsfremstilling

Byrådet vedtog i perioden fra 2011–2017 flere forskellige indsatsplaner, hvor der blev udtrykt påbudsvillighed indenfor BNBO samt på udpegede arealer. Derfor har Sønderborg Kommune siden 2011 arbejdet med frivillige aftaler om pesticidfri drift i BNBO.

Senest har Byrådet den 24. september 2025 vedtaget en indsatsplan for Als, da Miljøstyrelsen har foretaget en opdatering af grundvandskortlægningen af Als.

Den 30. november 2021 traf Teknik- og Miljøudvalget beslutning om at iværksætte indsatser mod pesticider i en række BNBO'er, som ikke var dækket af de oprindelige ovennævnte indsatsplaner.

Natur-, Klima- og Miljøudvalget godkendte den 1. februar 2023 vilje til at udstede påbud for konkrete matrikler, og den 26. juni 2024 blev denne beslutning af Byrådet både bekræftet og udvidet med en opdateret liste over matrikler. Beslutningen fra 26. juni 2024 udtrykte fortsat påbudsvilje indenfor BNBO samt på de arealer, der er udpeget i indsatsplanerne, med henvisning til miljøbeskyttelseslovens §§ 24 og 26 a. Beslutning fra 2024 gælder fortsat for de områder, der ligger uden for BNBO. Denne beslutning omhandler kun BNBO og nærområdet omkring BNBO.

Med Miljøbeskyttelseslovens § 24 a, der trådte i kraft d. 1. juli 2024, forpligtes kommunerne til at meddele påbud imod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider indenfor BNBO på de arealer, hvor det ikke har været muligt at forhandle en frivillig aftale med lodsejer. Skattestyrelsen kræver, at sagsfremstillingen om ekspropriationsvilje skal indeholde de konkrete paragraffer samt en tydelig oversigt over de omfattede arealer, før der kan opnås skattefritagelse. Skattestyrelsens tolkning af reglerne om ekspropriationslignende aftaler samt indførelsen af § 24a i Miljøbeskyttelsesloven medfører derfor et behov for, at Byrådet på ny træffer beslutning om påbudsvilje.

Den nye lovgivning sikrer kun mod anvendelse af pesticider indenfor BNBO. Den sikrer ikke beskyttelse ved opbevaring, transport og håndtering af pesticider indenfor BNBO og tilstødende arealer, som også ifølge de vedtagne indsatsplaner kan udgøre en risiko for grundvandet. Derfor skal der udover påbudsvilje i henhold til § 24 a udvise påbudsvilje efter § 24 i forhold til:

- Påbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider på tilstødende sårbare arealer.
- Forbud mod opbevaring, transport og håndtering af pesticider i BNBO og tilstødende sårbare arealer.
- At sikre opretholdelse af forbud mod dyrkning og gødskning inden for 25 meter fra boringen.

Det er forvaltningens vurdering, at manglende beslutning om påbudsvillighed efter de rette paragraffer vil bevirke, at det ikke er muligt at indgå de nødvendige frivillige aftaler.

De matrikler, hvor der udtrykkes påbudsvilje med denne beslutning, fremgår af oversigtlisten samt kortbilag i Bilag 1. Der er enkelte mindre rettelser i arealerne i forhold til den tidligere beslutning. Årsagen er at enkelte vandforsyninger på sigt nedlægges eller sammenlægges.

Der gøres opmærksom på, at de arealer, der er omfattet af indsatsplanerne for grundvandsbeskyttelse, men som ligger udenfor de udpegede BNBO-områder, ikke fremgår af denne beslutning. Disse arealer fremgår af byrådsbeslutning af 26. juni 2024, hvorfor påbudsviljen skal dokumenteres herigennem.

Tidsfrister og den videre proces

Hvis der ikke kan opnås enighed om en frivillig aftale med en lodsejer, eller der ikke kan opnås enighed om erstatning på rimelige vilkår, er kommunen forpligtet til at give påbud efter § 24 a.

Den lovgivningsmæssige frist for indgåelse af frivillige aftaler var den 31. december 2024, og kommunen var forpligtet til at meddele påbud inden den 1. marts 2025, såfremt der ikke var indgået en frivillig aftale.

I Sønderborg Kommune er det Sønderborg Vandsamarbejde, der har faciliteret indgåelse af frivillige aftaler mellem vandværker og lodsejere med bistand fra Sønderborg Kommune.

Statens opgørelse viser en gennemførelsesprocent på 52 pct.

Sønderborg Kommune ønsker, at lodsejernes tilbydes en frivillig aftale på rimelige vilkår, før der udstedes et påbud. For at sikre dette og samtidig støtte op om den igangværende frivillige proces gennem Sønderborg Vandsamarbejde, sættes en ny frist for indgåelse af frivillige aftaler indenfor allerede risikovurderede BNBO til den 1. april 2026. Efter denne frist meddeler Sønderborg Kommune påbud på de arealer, hvor det ikke har været muligt at indgå en aftale.

Sønderborg Kommune bistår Vandsamarbejdet i arbejdet med at tilbyde frivillige aftaler.

Erstatningen for rådighedsindskrænkelsen afholdes af Vandsamarbejdet i Sønderborg Kommune samt det pågældende vandværk, der har gavn af rådighedsindskrænkningerne. Dette er gældende både i de frivillige aftaler samt ved påbud.

Den nye lovgivning kan medføre omkostninger i form af udarbejdelse af erstatningsnotater, påbudsdokumenter og tinglysningsafgift i forbindelse med ekspropriationssager. Der kan muligvis komme udgifter i forbindelse med klage over størrelsen af den fastsatte erstatning, hvor kommunen skal afholde udgifterne til taksationskommissionens behandling af sagen. For nuværende håber vi på frivillige aftaler og kender dermed ikke omfanget af ekspropriationssager mm. Når omfanget og den kommunale udgift kendes fremlægges dette til ny politisk behandling.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 03-12-2025

Natur-, Klima og Miljøudvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Økonomiudvalget den 10-12-2025

Natur-, Klima- og Miljøudvalgets anbefaling indstilles.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Godkendt.

Bilag

Bilag 1 - Ny byrådsbeslutning - matrikler, hvor der udtrykkes påbudsvilje

Punkt 19: 19. Godkendelse af ekspropriationsvillighed for transmissionsledning for fjernvarme fra Avnbøl via Ullerup til Danish Crown slagteri, Blans

25/18829

Sagsresumé

I forbindelse med etablering af fjernvarme i Ullerup og Avnbøl samt Danish Crown slagteriet ved Blans anmoder Sønderborg Varme om Sønderborg Kommunes tilkendegivelse af, hvorvidt kommunen er indstillet på at foretage ekspropriation. Ekspropriation kan vise sig nødvendig for at sikre, at der kan etableres transmissionsledninger til områderne, hvis der ikke kan indgås frivillige aftaler mellem grundejere og Sønderborg Varme.

Ekspropriation kræver, at lovgivningens kriterier om lovlighed, rimelighed, tidsmæssig aktualitet og nødvendighed er opfyldt. Forvaltningen vurderer, at dette er tilfældet.

Fjernvarmeledningen etableres fra Adsbøl til Danish Crown slagteriet ved Blans. På strækningen fra Adsbøl til Avnbøl overlapper placeringen på store del af strækningen med kommende cykelsti. Byrådet har den 29. oktober 2025 godkendt ekspropriationsvillighed til cykelstien. Således omhandler sagen her ekspropriationsvilje til den resterende strækning Avnbøl – Ullerup – Danish Crown slagteri Blans.

Sagen er i overensstemmelse med Varmeplanen og understøtter Byrådets Vision for 2022-2025 om grøn omstilling og jobvækst. Desuden understøttes ProjectZeros mål om at udfase gas til opvarmning i boliger senest i 2029, idet projektet reducerer brug af gas og biomasse til rumopvarmning.

Natur-, Klima- og Miljøudvalget har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen, men idet Skattestyrelsen ved administrationen af ejendomsavancebeskatningslovens § 11, stk. 1, 2. pkt. kræver, at beslutningen om ekspropriationsvillighed skal træffes af Byrådet som organ, forelægges beslutningen herefter for Byrådet.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget, at Byrådet godkender

- at der eksproprieres det nødvendige areal fra matr.nr 15, 118, 261, 332, 423, 438 ejerlav Avnbøl, Ullerup; fra matr.nr. 456, 56 ejerlav Blans, Ullerup samt fra matr.nr. 46b, 469, 470, 474a fra Ullerup Ejerlav, Ullerup.
- at der forinden igangsætning af ekspropriation søges indgået aftaler på ekspropriationslignende vilkår med ejerne af matr.nr 15, 118, 261, 332, 423, 438 ejerlav Avnbøl, Ullerup; fra matr.nr. 456, 56 ejerlav Blans, Ullerup samt fra matr.nr. 46b, 469, 470, 474a fra Ullerup Ejerlav, Ullerup.

Sagsfremstilling

Under forudsætning af, at Natur-, Klima og Miljøudvalget har godkendt projektforslaget for linjeføring af transmissionsledning, skal Byrådet i denne sag godkende ekspropriationsvillighed til at gennemføre transmissionsledningen. I forbindelse med behandling af projektforslaget er grundejere blevet hørt og høringssvar er behandlet. De berørte arealer stemmer overens med godkendelsen af projektforslaget.

Sønderborg Varme anmoder Byrådet om at godkende, at der foreligger ekspropriationsvilje. Med beslutningen om ekspropriationsvilje kan der optages forhandlinger med de pågældende lodsejere. De frivillige aftaler vil som udgangspunkt sikre lodsejeren mere fordelagtige skattemæssige vilkår. Vilkårene afklares direkte mellem lodsejer og Skattestyrelsen. Hvis der ikke kan indgås frivillige aftaler, vil der skulle foretages egentlig ekspropriationsbeslutning på et

senere udvalgs møde. Forvaltningen forventer, at der kan indgås frivillige aftaler med de berørte grundejere om de nødvendige vilkår, så fjernvarmeledningen kan etableres, jf. planen.

Projektet består af transmissionsledning til fjernvarme fra Amtsvejen ved Adsbøl til Avnbøl og Ullerup for at ende ved Danish Crown slagteriet ved Blans. Natur-, Klima- og Miljøudvalget har den 3. september 2025 desuden godkendt etablering af fjernvarme i Blans, hvis der opnås tilstrækkelig opbakning. Godkendelse af trace for denne strækning afventer endelig afklaring af opbakningen i Blans.

På strækningen fra Adsbøl til Avnbøl placeres fjernvarmeledningen enten sammen med kommende cykelsti eller i vejarealet. Byrådet har den 29. oktober 2025 godkendt ekspropriationsvillighed til cykelstien. Således omhandler sagen her ekspropriationsvilje til den resterende strækning umiddelbart syd for Avnbøl, langs Ullerup til Danish Crown slagteriet ved Blans. Linjeføringen er indtegnet på vedlagte bilag.

Der er planlagt to små fjernvarmebygninger med tekniske installationer – såkaldte shuntstationer - på strækningen. Nærmere præcist på matr.nr. 261 og 423 Avnbøl, Ullerup. Sønderborg Varme ønsker at eje arealerne, hvor shuntstationer er placeret på.

Varmeforsyningslovens § 16 giver mulighed for ekspropriation, hvis det er af væsentlig betydning for etableringen af rørledninger til et godkendt kollektivt varmforsyningsanlæg. Arealerne er beliggende i landzone med undtagelse af matr.nr. 332 Avnbøl, Ullerup ejerlav.

Ekspropriation kræver, at lovgivningens kriterier om lovlighed, rimelighed, tidsmæssig aktualitet og nødvendighed er opfyldt. Forvaltningen vurderer, at dette er tilfældet ud fra følgende: Lovlighed af ekspropriation beskrives i varmforsyningsloven. Projekterne for at føre fjernvarme frem til Avnbøl, Ullerup og Danish Crown har udvist positiv samfundsøkonomi og understøtter kommunens Varmeplan, og dermed vurderes det også at være rimeligt, at sikre etableringen ved at foretage ekspropriation. Desuden er ledning samt shuntstationer placeret i dialog med den kommunale myndighed samt grundejere. Projektet vurderes at være tidsmæssigt aktuelt, fordi det bidrager til en omstilling væk fra fossile brændsler i opvarmningen. Den fjerde og sidste betingelse om nødvendighed af ekspropriation forventes at være opfyldt, hvis det ikke lykkedes for Sønderborg Varme at indgå en frivillig aftale med lodsejer om tegning af servitut.

Det videre forløb

Forløbet af sagen vil være sådan, at Sønderborg Varme med Byrådets godkendelse kan indgå frivillige aftaler med lodsejerne. Hvis der fortsat er lodsejere, der ikke ønsker at indgå frivillig aftale, igangsættes en egentlig ekspropriationsproces med åstedesforretning, endelig beslutning i Byrådet og herefter evt. mulighed for at få afprøvet erstatningen i taksationsnævn. Den formelle ekspropriationsprocedure kan og må ikke gennemføres, før alle nødvendige tilladelser er meddelt.

Ansøger afholder udgifter til frivillige aftaler og erstatningsbeløb hertil. Ved eventuel gennemførelse af ekspropriation skal kommunen gennemføre ekspropriationsprocessen efter varmforsyningslovens kapitel 3, som anvender bestemmelserne i vejlovens §§ 99-102.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser, idet ansøger afholder udgifterne ved ekspropriation.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 09-12-2025

Natur-, Klima- og Miljøudvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Økonomiudvalget den 10-12-2025

Natur-, Klima- og Miljøudvalgets anbefaling indstilles.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Godkendt.

Bilag

Kortbilag Avnbøl til Danish Crown

Punkt 20: 20. Godkendelse af den sammenhængende børne- og familiepolitik

25/4176

Sagsresumé

Forvaltningen Børn, Uddannelse og Sundhed har udarbejdet et endeligt udkast til Sønderborg Kommunes sammenhængende børne- og familiepolitik.

Børne- og familiepolitikken udgør dels en revidering af den tidligere børne- og ungepolitik, dels en nyudvikling af familiedelen. Politikken og den kommende handleplan bygger videre på resultaterne fra ”Kvalitet i dagtilbud og skole: En Helhedsplan for Børn og Uddannelse”.

Børne- og Familiepolitikken har været sendt i høring i perioden fra den 15. august til den 5. september 2025 hos relevante råd, bestyrelser, faglige organisationer m.fl. Borgere og øvrige interessenter har haft mulighed for at afgive høringssvar via kommunens hjemmeside.

Der er indkommet 25 høringssvar. Alle høringssvar er behandlet og vurderet i forhold til, om de giver anledning til ændringer i den sammenhængende børne- og familiepolitik.

Børne- og familiepolitikken understøtter Byrådets Vision (2022-2025) om at tiltrække familier til området samt skabe forudsætninger for, at alle børn og unge udnytter deres fulde potentiale.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Børne- og Uddannelsesudvalget, at Byrådet godkender

- den sammenhængende børne- og familiepolitik.

Sagsfremstilling

Børne- og Uddannelsesudvalget godkendte den 6. marts 2025 kommissoriet for udarbejdelse af en sammenhængende børne- og familiepolitik.

Børnepolitikken er lovbestemt jf. Barnets Lov §15, mens familiepolitikken udspringer af budgetaftalen, hvor aftaleparterne er enige om, at familiernes perspektiv skal fylde mere.

Børne- og familiepolitikken udgør dels en revidering af den tidligere børne- og ungepolitik, dels en nyudvikling af familiedelen. Der blev i forbindelse med godkendelse af kommissoriet aftalt en komprimeret proces med involvering af relevante aktører på en workshop, som blev afholdt i maj 2025.

På baggrund af denne proces og med input fra workshoppen i maj har forvaltningen udarbejdet et udkast til Sønderborg Kommunes sammenhængende børne- og familiepolitik.

Politikken bygger på visionen om, at Sønderborg Kommune er en børne- og familievenlig kommune. Vi vil være et foregangseksempel i Danmark for, hvordan man understøtter børn og familier i alle livets faser – med muligheder, fællesskaber og hjælp, når det er nødvendigt.

Børne- og familiepolitikken består af fire fokusområder: Familieliv, Læring og udvikling, Sundhed og trivsel og Fritidsliv. De fire fokusområder har hver deres målsætninger, som til sammen skal udgøre fundamentet for et trygt, meningsfuldt og udviklende liv for børn og deres familier.

I 2026 udarbejdes en handleplan, som bygger videre på politikken og konkretiserer, hvordan de fire fokusområder: familieliv, læring og udvikling, sundhed og trivsel samt fritidsliv skal udmøntes i praksis. Børne- og familiepolitikken og den kommende handleplan bygger videre på resultaterne fra ”Kvalitet i dagtilbud og skole: En Helhedsplan for Børn og Uddannelse”.

I udarbejdelse af den kommende handleplan vil en bred kreds af aktører blive inddraget. Det gælder både fagprofessionelle, ledere, forældre, unge og samarbejdspartnere på tværs af forvaltninger og civilsamfund.

Høringsproces

Børne- og Uddannelsesudvalget godkendte den 14. august 2025 at sende et udkast til den sammenhængende børne- og familiepolitik for 2026–2029 i høring i perioden fra den 15. august til den 5. september 2025 hos relevante råd, bestyrelser, faglige organisationer m.fl. Borgere og øvrige interessenter har haft mulighed for at afgive høringssvar via kommunens hjemmeside.

For at sikre tværgående ejerskab i organisationen har den sammenhængende børne- og familiepolitik været sendt til kommentering i forvaltningerne.

Der er indkommet 25 høringssvar. Alle høringssvar er behandlet og vurderet i forhold til, om de giver anledning til ændringer i den sammenhængende børne- og familiepolitik.

Ændringer på baggrund af høring

På baggrund af de 25 indkomne høringssvar, er der indarbejdet følgende ændringer i den sammenhængende børne- og familiepolitik:

Afsender	Afsnit / fokusområder	Forvaltningens ændringer
Alssund-Skolens Bestyrelse	Forord	Side 3: Formulering ændret fra ”Som eksempler kan nævnes vores veluddannede personale i dagplejen, daginstitutioner og skoler, tæt på 80 % pædagoger i vores børnehuse, og i indskolingen er der både en pædagog og lærer til stede i klassen.” til ”Som eksempler kan nævnes vores veluddannede personale i dagplejen, daginstitutioner og skoler, tæt på 80 % pædagoger i vores børnehuse, og i indskolingen er der en lærer og en pædagog i klassen i alle timer pr. 24,2 elever.”
BUPL Sønderjylland	Indledning	Side 5: Formuleringen ændret fra ”Fokus på et styrket almenområde, så flere børn og unge kan udvikle sig og trives i dagtilbud og skoler i nærområdet.” til ”Fokus på et styrket almenområde, så flere børn og unge kan udvikle sig og trives i dagtilbud, skoler og fritidstilbud i nærområdet.”
FOA Sønderjylland	Fra ord til handling	Side 13: Formuleringen ændret fra ” Det er afgørende, at politikken ikke kun lever i dokumenter og strategier, men i mødet mellem mennesker – i daginstitutionen, i skolen, i sundhedsplejen, i klubben og i hjemmet. til ”Det er afgørende, at politikken ikke kun lever i dokumenter og strategier, men i mødet mellem mennesker – i dagtilbuddet, i skolen, i sundhedsplejen, i klubben og i hjemmet.”
DLF	Sundhed og trivsel	Side 11: (Fokusområde: Sundhed og trivsel): Formulering ændret fra: ”De har gode sociale kompetencer og en evne til at håndtere livets udfordringer”

til "De har gode sociale kompetencer og en evne til at overvinde de udfordringer, der kommer og derigennem opleve at mestre det, der er svært."

Handicaprådet Læs mere Socialpolitikken tilføjes i afsnittet 'Læs mere'.

Derudover har forvaltningen indarbejdet følgende redaktionelle ændringer:

- Side 3 (Forord): Hele Børne- og Uddannelsesudvalget som afsender/afbilledet, så det tydeligt fremgår, at politikken er forankret i det samlede udvalg.
- Side 8 (Fire Fokusområder): I det næstsidste afsnit er der afslutningsvist tilføjet sætningen "I arbejdet med handleplanen tages der udgangspunkt i seneste forskning, så vi altid sikrer de bedste resultater."
- Side 11 (Fokusområde: Sundhed og trivsel): Formulering ændret i det indledende afsnit fra "Børn, unge og voksnes trivsel skabes i kontinuerlige fællesskaber i familien og i lokalsamfundet. Velfungerende lokalområder er således en forudsætning for et balanceret familieliv." til "Børn, unge og voksnes trivsel skabes i kontinuerlige fællesskaber i familien og i lokalsamfundet. Velfungerende lokalområder med kulturelle tilbud og aktiviteter er således en forudsætning for et balanceret familieliv."
- Side 11 (Fokusområde: Sundhed og trivsel): Sætningen "Trivsel styrkes gennem tidlig indsats." rykkes ned under punktet: Fællesskaber med plads til alle.
- Side 12 (Fokusområde: Fritidsliv): I det indledende afsnit er der afslutningsvist tilføjet sætningen: "Fritidslivet udvikles i tæt samarbejde med foreninger og fagprofessionelle, som spiller en central rolle i at understøtte børns og familiers deltagelse og engagement."

Overordnet proces for handleplan

Herunder ses en overordnet procesplan for udmøntningen af børne- og familiepolitikken:

Indhold	Tidsramme
Forundersøgelse	
Nedsættelse af styregruppe og arbejdsgrupper	Januar - marts
Bred inddragelse af relevante aktører	April – juni
Skriveproces	Juli – august
Udkast til politisk behandling	September
Høringsperiode	Oktober
Justering på baggrund af høring	November
Godkendelse af handleplan	December

Arbejdet med den sammenhængende børne- og familiepolitik evalueres ultimo 2028.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Børne- og Uddannelsesudvalget den 04-12-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Økonomiudvalget den 10-12-2025

Børne- og Uddannelsesudvalgets anbefaling indstilles.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Godkendt.

Bilag

Overblik over alle indkomne høringssvar

Overblik over ændringsforslag til Børne- og familiepolitikken

Sammenhængende børne- og familiepolitik 2026-2029

Punkt 21: 21. Godkendelse af ansøgning om en toårig prøvehandling med skolestart i august på Augustenborg Skole

25/19009

Sagsresumé

Forvaltningen har modtaget en ansøgning fra forældrebestyrelsen på Augustenborg Skole og forældrerådet i Hertugbyens Dagtilbud, som ønsker at udføre en toårig prøvehandling, hvor børnene overgår til skole den 1. august fra skoleåret 2026/27. Områdebestyrelsen for dagtilbud Als støtter op.

Kapaciteten i Hertugbyens Dagtilbud vurderes tilstrækkelig inden for den eksisterende ramme og det er muligt, at de kommende skolebørn i 2026 og 2027 kan forblive i dagtilbud frem til skolestart i august. Augustenborg Skole modtager primært børn fra Hertugbyens Dagtilbud.

Ansøgningen er vedlagt som bilag.

Forvaltningen foreslår, at prøvehandlingen finansieres via modtagne DUT-midler.

Byrådet har beslutningskompetence jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Børne- og Uddannelsesudvalget, at Byrådet godkender

- Ansøgningen om en toårig prøvehandling med skolestart i august på Augustenborg Skole fra skoleåret 2026/27.

Sagsfremstilling

Forvaltningen har modtaget en ansøgning fra forældrebestyrelsen på Augustenborg Skole og forældrerådet i Hertugbyens Dagtilbud, som ønsker at udføre en toårig prøvehandling, hvor børnene overgår til skole den 1. august fra skoleåret 2026/27. Områdebestyrelsen for dagtilbud Als støtter op.

Ansøgningen er vedlagt som bilag.

Hertugbyens Dagtilbud, som udgør en sammenslutning af tre tidligere daginstitutioner i Augustenborg, er i 2022 opført på samme matrikel som Augustenborg Skole. Augustenborg Skole modtager primært børn fra Hertugbyens Dagtilbud.

Forældrebestyrelsen på Augustenborg Skole og forældrerådet i Hertugbyens Dagtilbud har i ansøgningen blandt andet fremsat følgende:

- Sammenslutningen af de tre tidligere daginstitutioner i Augustenborg til ét Hertugbyens Dagtilbud samt placeringen på Augustenborg Skole har medvirket til et tættere samarbejde mellem personalet på tværs af dagtilbud og skole.
- Størstedelen af de børn, som overgår til Augustenborg Skole, kender hinanden før skolestart.
- SFO'en, som fungerer som førskole fra maj til juni, er oprettet til formålet. SFO'en består således ikke af fast personale, der kan følge med børnene i skole i august, men køres med én fastansat SFO-pædagog samt vikaransættelser for perioden.
- Hvis skolestart flyttes til august, bliver børnehaveklassen det primære rum til at øve sig i at gå i skole. Her vil der blive lagt vægt på kortere skoledage og flere voksne i undervisningen samt plads til leg og social udvikling i SFO'en om eftermiddagen.
- Overgangen i august vurderes også at gavne børn, hvor der er overvejelser om skoleudsættelse, idet de får ekstra tid i børnehaven.
- Ved en toårig prøvehandling vil Augustenborg Skole og Hertugbyens Dagtilbud fortsætte det tætte samarbejde hen mod skolestart i august.

Kapacitet

Kapaciteten i Hertugbyens Dagtilbud er tilstrækkelig inden for den eksisterende ramme og det er muligt, at de kommende skolebørn i 2026 og 2027 kan forblive i dagtilbud frem til skolestart i august. Skemaet viser det samlede belægningstal for

vuggestue og børnehave.

2026	Maj	Juni	Juli
Løfttal for Hertugbyens Dagtilbud	120	120	120
Børnetal ved overgang 1. maj	79	81	83
Børnetal ved overgang 1. aug.	111	113	115
Ledig kapacitet ift. normering ved overgang 1. aug.	9	7	5

Økonomi

Udgiften pr. år med skolestart i august på Augustenborg Skole estimeres til 161.000 kr. på baggrund af børnetallene for 2025.

Derudover vil der skulle overføres 194.000 kr. fra politikområde 15 til politikområde 14, idet skolestart i august medfører, at dagtilbud får en årlig meromkostning på 355.000 kr., mens skolen får en årlig besparelse på de 194.000 kr.

Augustenborg Skole

Antal børn	24
Friplads/søskendetilskud	23%
Ekstra omk. dagtilbud	355.000 pr. år
Besparelse SFO/skole	-194.000 pr. år
Nettopåvirkning i alt	161.000 kr. pr. år

Forvaltningen foreslår, at prøvehandlingen finansieres via modtagne DUT-midler. DUT-midlerne giver mulighed for at afprøve nye procedurer for at vurdere børns skoleparathed. Skolestart i august giver øget mulighed for at arbejde med overgangen og kvalificere hvilke børn, der har behov for skoleudsættelse.

Såfremt prøvehandlingen gøres permanent, vil der skulle afsættes driftsøkonomi hertil.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke medfører bevillingsmæssige konsekvenser, idet finansiering sker via modtagne DUT-midler. Der gøres dog opmærksom på, at såfremt prøvehandlingen gøres permanent, vil der være driftsudgifter, hvortil der ikke er peget på finansiering.

Beslutning Børne- og Uddannelsesudvalget den 04-12-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Økonomiudvalget den 10-12-2025

Børne- og Uddannelsesudvalgets anbefaling indstilles.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Godkendt.

Bilag

Henvendelse om prøvehandling - Augustenborg

Punkt 22: 22. Godkendelse af ansøgning om prøvehandling med skolestart i august på Nydamskolen

25/19009

Sagsresumé

Forvaltningen har modtaget en ansøgning fra forældrebestyrelsen på Nydamskolen, områdebestyrelsen for dagtilbud Jylland samt forældrerådet for Nydam Børnehus, som ønsker at udføre en toårig prøvehandling, hvor børnene overgår til skole den 1. august fra skoleåret 2026/27. Nydamskolen modtager primært børn fra Nydam Børnehus.

Sagen blev drøftet på udvalgmødet den 4. december 2025.

I forlængelse heraf har forvaltningen udført nye målinger i Nydam Børnehus, herunder af den nyetablerede pavillon. Målingerne viser, at den fornødne kapacitet er til rådighed.

Kapaciteten i Nydam Børnehus vurderes tilstrækkelig inden for den eksisterende ramme og det er muligt, at de kommende skolebørn i 2026 og 2027 kan forblive i dagtilbud frem til skolestart i august. Nydamskolen modtager primært børn fra Nydam Børnehus.

Ansøgningen er vedlagt som bilag.

Forvaltningen foreslår, at prøvehandlingen finansieres via modtagne DUT-midler.

Byrådet har beslutningskompetence jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Børne- og Uddannelsesudvalget, at Byrådet godkender

- ansøgningen om en toårig prøvehandling med skolestart i august på Nydamskolen fra skoleåret 2026/27.

Sagsfremstilling

Forvaltningen har modtaget en ansøgning fra forældrebestyrelsen på Nydamskolen, områdebestyrelsen for dagtilbud Jylland samt forældrerådet i Nydam Børnehus, som ønsker at udføre en toårig prøvehandling, hvor børnene overgår til skole den 1. august fra skoleåret 2026/27.

Ansøgningen er vedlagt som bilag.

Sagen blev drøftet på udvalgmødet den 4. december 2025. I forlængelse heraf har forvaltningen udført nye målinger i Nydam Børnehus, herunder af den nyetablerede pavillon. Målingerne viser, at den fornødne kapacitet er til rådighed.

Nydamskolen modtager primært børn fra Nydam Børnehus. Nydamskolen er en Nest modelskole, som udover distriktsbørnene også modtager visiterede børn med autismespektrumforstyrrelser fra hele kommunen. Både Nydam Børnehus og Nydamskolen arbejder med faste strukturer inspireret af Nest-principperne.

Forældrebestyrelsen på Nydamskolen, områdebestyrelsen for dagtilbud Jylland samt forældrerådet i Nydam Børnehus har i ansøgningen blandt andet fremsat følgende:

- Nydamskolen og Nydam Børnehus har et tæt samarbejde om overgangen til skolen.
- Nydamskolen er en Nest modelskole, som er meget opmærksomme på strukturer, faste voksne og så få skift som muligt.
- Eleverne i Nest-målgruppen, som primært er indenfor autismespektrum forstyrrelser, har særligt vanskeligt ved at indgå i nye strukturer og rammer, og det tager længere tid for dem at danne nye rutiner, som skal gøre dem trygge.
- Det er ikke muligt at trække personale ud af 0. klasse, som i forvejen arbejder i Nest-klasser, for at gøre dem til primære voksne i overgangsperioden. Derfor møder børnene vores SFO-pædagoger, som ikke bliver deres primære voksne ved skolestart.
- Ved en toårig prøvehandling vil Nydamskolen og Nydam Børnehus fortsætte det tætte samarbejde hen mod skolestart i august.

Kapacitet

De nye målinger i Nydam Børnehus inklusiv pavillonen har ændret lofttallet. Dette bevirker, at kapaciteten i Nydam Børnehus vurderes tilstrækkelig inden for den eksisterende ramme og det er muligt, at de kommende skolebørn i 2026 og 2027 kan forblive i dagtilbud frem til skolestart i august.

2026	Maj	Juni	Juli
Lofttal	131	131	131
Børnetal ved overgang 1. maj	89	91	94
Børnetal ved overgang 1. aug.	121	123	126
Ledig kapacitet ift. normering ved overgang 1. aug.	10	8	5

Økonomi

Udgiften pr. år med skolestart i august på Nydamskolen estimeres til 212.000 kr. på baggrund af børnetallene for 2025.

Derudover vil der skulle overføres 246.000 kr. fra politikområde 15 til politikområde 14, idet skolestart i august medfører, at dagtilbud får en årlig meromkostning på 458.000 kr., mens skolen får en årlig besparelse på de 246.000 kr.

Nydamskolen

Antal børn	32
Friplads/søskendetilskud	13%
Ekstra omk. dagtilbud	458.000 pr. år
Besparelse SFO/skole	-246.000 pr. år
Nettopåvirkning i alt	212.000 kr. pr. år

Forvaltningen foreslår, at prøvehandlingen finansieres via modtagne DUT-midler. DUT-midlerne giver mulighed for at afprøve nye procedurer for at vurdere børns skoleparathed. Skolestart i august giver øget mulighed for at arbejde med overgangen og kvalificere hvilke børn, der har behov for skoleudsættelse.

Såfremt prøvehandlingen gøres permanent, vil der skulle afsættes driftsøkonomi hertil.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke medfører bevillingsmæssige konsekvenser, idet finansiering sker via modtagne DUT-midler. Der gøres dog opmærksom på, at såfremt prøvehandlingen gøres permanent, vil der være driftsudgifter, hvortil der ikke er peget på finansiering.

Beslutning Børne- og Uddannelsesudvalget den 17-12-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Godkendt.

Bilag

Henvendelse om prøvehandling - Nydam

Punkt 23: 23. Godkendelse af Sundhedsberedskabsplan 2026 - 2029

23/70683

Sagsresumé

Byrådet skal én gang i hver valgperiode godkende en opdateret Sundhedsberedskabsplan, som udgør en del af kommunens samlede beredskabsindsats. Den reviderede plan for 2026 – 2029 bygger videre på den gældende Sundhedsberedskabsplan, Sundhedsstyrelsens vejledning samt dialog med Region Syddanmark og de syddanske kommuner.

Planen beskriver kommunens sundhedsberedskab på strategisk og operationelt niveau. Den operationelle del omfatter håndtering af epidemier, ekstraordinære udskrivelser, forsyningssvigt og andre hændelser, der kan påvirke sundhedsområdet.

Udkast til Sundhedsberedskabsplan har været i høring hos Aabenraa Kommune, Region Syddanmark og Sundhedsstyrelsen. Høringssvarene har medført præcisering af blandt andet øvelsesplanlægning og psykosocialt beredskab.

Sundhedsberedskabsplanen understøtter Byrådets vision 2022 – 2025 på fokusområdet ”Et godt liv”, hvor der er fokus på at sikre borgernes trivsel og livskvalitet.

Social-, Senior- og Handicapudvalget orienteres om sagen.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Sundhedsudvalget, at Byrådet godkender

- Sundhedsberedskabsplan 2026 – 2029.

Sagsfremstilling

Ifølge Bekendtgørelse nr. 971 af 28. juni 2016 om planlægning af sundhedsberedskabet, skal kommunerne udarbejde og godkende en sundhedsberedskabsplan én gang i hver valgperiode. Planen skal være koordineret med kommunens øvrige beredskabsplaner samt regionens- og nabokommunernes sundhedsberedskabsplaner. Kommunen skal desuden indhente rådgivning fra Sundhedsstyrelsen.

Sundhedsberedskabsplanen er en delplan til Sønderborg Kommunes overordnede beredskabsplan. Det overordnede ansvar for sundhedsberedskabet er forankret hos direktøren for Forvaltningen Børn, Uddannelse og Sundhed. Planen beskriver sundhedsberedskabets strategiske rammer og det operationelle niveau med delplaner og action cards.

Planlægningen tager udgangspunkt i den daglige drift og tilpasning i ekstraordinære situationer. Disse er identificeret ud fra det Nationale Risikobillede 2025 og en lokal vurdering af relevante risici, herunder:

- Indsats ved ekstraordinære udskrivelser
- Forebyggelse og håndtering af epidemier
- Sundheds- og omsorgsopgaver ved ekstremt vejr
- Krisehjælp til tilskadekomne

Sundhedsberedskabsplanen har været i høring hos Aabenraa Kommune, Region Syddanmark og Sundhedsstyrelsen fra den 18. august til den 22. september 2025. Høringssvarene har medført mindre redaktionelle justeringer. Sundhedsstyrelsen har fremsat fire anbefalinger til styrkelse af planen. Følgende er indarbejdet:

- Øvelser og evaluering: Systematik for øvelser, dokumentation og læring.
- Psykosocial indsats: Præcisering af roller og ansvar mellem kommune og region ved kriseterapeutisk beredskab.

Følgende indgår i den fremadrettede indsats for at sikre et robust og opdateret sundhedsberedskab:

- Forsyningssikkerhed: Beredskab ved længerevarende strøm- og vandafbrydelser, herunder samarbejde med kritiske leverandører og regionen.
- Delplaner: Skærpet fokus på lægemiddelberedskab og kommunikation ved IT-nedbrud.

Planen indeholder desuden en ny delplan for forsyningssvigt, med fokus på støtte til sårbare borgere, udarbejdet på baggrund af anbefalinger fra KL og Beredskabsstyrelsen.

Forvaltningen vurderer årligt behovet for opdatering ud fra nationale og regionale udmeldinger og risikovurderinger. Der vil blive udarbejdet et årshjul for at sikre systematik i revision og øvelser. Ansvar for opdatering og øvelser bliver forankret i styregruppen for Sundhedsberedskabsplanen som består af direktøren for Børn, Uddannelse og Sundhed, sundhedschefen, hjemme- og sygeplejefachefen samt beredskabschefen.

Sundhedsberedskabsplanen bliver offentliggjort på kommunens hjemmeside og Infonet.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Sundhedsudvalget den 03-12-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Økonomiudvalget den 10-12-2025

Sundhedsudvalgets anbefaling indstilles.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Godkendt.

Bilag

Sundhedsberedskabsplan 2026 - 2029

Punkt 24: 24. Godkendelse af nedlukning af den politiske styregruppe for samarbejdet mellem Region Syddanmark og Sønderborg Kommune om det nære sundhedsvæsen

25/239

Sagsresumé

Det bilaterale sundhedssamarbejde mellem Sønderborg Kommune og Region Syddanmark, herunder den politiske styregruppe blev nedsat i januar 2019 med henblik på at styrke det tværgående samarbejde om det nære og sammenhængende sundhedsvæsen med Sønderborg Sygehus som omdrejningspunkt.

Sundhedsreformen indebærer, at Sundhedsråd Sønderjylland fremover får det overordnede ansvar for udviklingen af det nære sundhedsvæsen. I den forbindelse vurderer Region Syddanmark, at der ikke kan eksistere parallelle politiske beslutningsfora ved siden af sundhedsrådet såsom den politiske styregruppe. På den baggrund indstiller forvaltningen, at den politiske styregruppe mellem Region Syddanmark og Sønderborg Kommune nedlukkes.

Nedlukningen af den politiske styregruppe understøtter Byrådets Vision 2022-2025 på fokusområdet "Et godt liv", idet Sønderborg Kommune fortsat vil prioritere et målrettet og helhedsorienteret samarbejde med Region Syddanmark i Sundhedsråd Sønderjylland, med fokus på at sikre et nært og sammenhængende sundhedsvæsen.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Sundhedsudvalget, at Byrådet godkender

- nedlukningen af den politiske styregruppe for samarbejdet mellem Region Syddanmark og Sønderborg Kommune om det nære sundhedsvæsen.

Sagsfremstilling

Sønderborg Kommune har siden januar 2019 indgået i et bilateralt samarbejde med Region Syddanmark om det nære og sammenhængende sundhedsvæsen med et særligt fokus på den ældre medicinske patient, borgere med kroniske sygdomme og borgere med psykiatrisk eller psykisk sårbarhed. Sundhedssamarbejdet bygger på et fælles kommissorium, politisk godkendt af begge parter, og har fokus på samarbejdet mellem kommune og sygehus, udviklingen af Specialsygehus Sønderborg som en del af Sygehus Sønderjylland samt samarbejdet med Psykiatrien i Region Syddanmark.

Samarbejdet er organiseret omkring en politisk og administrativ styregruppe. Den politiske styregruppe består af fem repræsentanter fra Byrådet og fem fra Regionsrådet, med delt formandskab mellem kommune og region. Styregruppen har ansvar for at drøfte og godkende initiativer, der styrker udviklingen af det nære og sammenhængende sundhedsvæsen, herunder oplæg til nye sundhedsinitiativer, evaluering af initiativer, samt formidling af erfaringer og resultater. Derudover har styregruppen fulgt og understøttet fremdriften i udviklingen af initiativer samt sikret koordinering og vidensdeling på tværs af sektorer.

Sundhedsreformen medfører en ny politisk organisering, hvor Sundhedsråd Sønderjylland får ansvaret for udviklingen af det nære sundhedsvæsen. Fremover bliver sundhedsrådet det centrale politiske forum med ansvar for drift og udvikling af regionale sundhedsopgaver, hvor politikere fra Region Syddanmark og de sønderjyske kommuner er repræsenteret. Sundhedsrådets formål er at styrke samarbejdet mellem region og kommuner samt at skabe sammenhængende sundhedstilbud tæt på borgerne. Sundhedsrådene skal fastlægge strategiske mål, følge op på kvalitet og understøtte udviklingen af nye initiativer.

Region Syddanmark vurderer, at parallelle politiske beslutningsfora ikke kan opretholdes, herunder den politiske styregruppe i det bilaterale sundhedssamarbejde mellem Sønderborg Kommune og Region Syddanmark. Implementeringen af sundhedsreformen kræver derfor en justering af den nuværende politiske organisering i Region Syddanmark, hvorfor indstillingen er, at den politiske styregruppe nedlægges.

De positive erfaringer fra det hidtidige samarbejde bringes ind i Sundhedsråd Sønderjyllands arbejde blandt andet gennem Sønderborg Kommunes repræsentant. For at sikre, at disse erfaringer og de gennemførte initiativer bliver formidlet og

gjort tilgængelige, udarbejder den administrative styregruppe for det bilaterale sundhedssamarbejde et overleveringsnotat om samarbejdet mellem Sønderborg Kommune og Region Syddanmark, som fremsendes til Sundhedsråd Sønderjylland. Notatet vil indeholde en beskrivelse af baggrunden for samarbejdet, en tematisk gennemgang af de indsatsområder, der er arbejdet med, de opnåede resultater for borgerne og i forhold til et styrket samarbejde på tværs samt anbefalinger til sundhedsrådet.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Sundhedsudvalget den 03-12-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Økonomiudvalget den 10-12-2025

Sundhedsudvalgets anbefaling indstilles.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Godkendt.

Bilag

Kommissorium for den fælles politiske styregruppe mellem Sønderborg Kommune og Region Syddanmark om det nære og sammenhængende sundhedsvæsen

Punkt 25: 25. Orientering om status på beskæftigelsesreformen

25/17669

Sagsresumé

Den 9. april 2025 indgik regeringen en aftale med LA, K, DF og RV om at reformere beskæftigelsesindsatsen. Intentionen med reformen fremgår af aftalens titel: "Mere værdighed, større frihed og færre regler".

Arbejdsmarkedsudvalget godkendte den 9. september 2025 en målsætning samt tre principper for den fremtidige indsats:

- Vi vil have færrest muligt på offentlig forsørgelse, fordi vi er de ledige og sygemeldtes foretrukne job- og fastholdelsespartner og virksomhedernes foretrukne rekrutterings- og fastholdelsespartner.

De tre principper for den nye indsats er:

- Flere gruppeforløb – færre individuelle samtaler
- Mere selvbestemmelse
- Individuel håndholdt indsats til dem, der er motiveret for det.

Beskæftigelsesreformen skal også bibringe en besparelse på 2,7 mia. kr. på landsplan i 2030. Heraf skal Sønderborg Kommune bibringe cirka 27 mio. kr. i 2030. Det samlede årlige budget for beskæftigelsesindsatsen reduceres svarende til cirka 15,6 pct.

Besparelleskravene på henholdsvis 9,2 mio. kr. i 2026 stigende til 20,7 mio. kr. i 2027 er udmøntet med Arbejdsmarkedsudvalgets beslutning den 9. september, såvel i forhold til indsatser og personaleressourcer.

De væsentligste lovændringer træder i kraft den 1. juli 2026. Frem mod denne skæringsdato arbejder jobcentret med at implementere den nye indsats.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Arbejdsmarkedsudvalget, at Byrådet tager

- orientering om status på implementering af beskæftigelsesreformen til efterretning.

Sagsfremstilling

Den 9. april 2025 indgik regeringen en aftale med LA, K, DF og RV om at reformere beskæftigelsesindsatsen. Intentionen med reformen er udtrykt i titlen "Mere værdighed, større frihed og færre regler". Med reformen får kommunerne større frihed til at tilrettelægge indsatsen for den enkelte borger. Samtidig er det et centralt element, at reformen skal medføre betydelige besparelser på beskæftigelsesområdet – på landsplan 2,7 mia. kr. om året fra 2030.

Trufne politiske beslutninger om reformen i Sønderborg Kommune:

I september 2025 godkendte Arbejdsmarkedsudvalget målsætning og principper for fremtidens beskæftigelsesindsats.

Målsætning for kommunens beskæftigelsesindsats:

- Vi vil have færrest muligt på offentlig forsørgelse, fordi vi er de ledige og sygemeldtes foretrukne job- og fastholdelsesparker og virksomhedernes foretrukne rekrutterings- og fastholdelsesparker.

Principper for tilpasning af beskæftigelsesindsatsen:

- Flere gruppeforløb – færre individuelle samtaler
- Mere selvbestemmelse
- Individuel håndholdt indsats til dem, der er motiveret for det.

Udvalget besluttede samtidig at holde fast i Sønderborg Kommunes Beskæftigelsespolitik 2023-2026.

I beskæftigelsespolitikken står, at indsatsen for de ledige og sygemeldte skal tage afsæt i værdien ”Vi tror på dig og det du kan” og i fire pejlemærker for jobcentrets virke:

- Vi er et jobcenter med højt til loftet
- Vi er et menneskeligt og tillidsfuldt jobcenter
- Vi møder borgerne med en relevant og skræddersyet indsats
- Vi værner om den gode relation til virksomhederne.

Dertil besluttede Arbejdsudvalget også, at den pålagte besparelse på kommunens beskæftigelsesindsatsen i 2026 og 2027 udmøntes ved at:

- reducere med 24 årsværk i jobcentret
- nedlægge samarbejdet med den eksterne leverandør af beskæftigelsesindsats, Væksthuset
- nedlægge indsatsen ’Aktiv mod job og uddannelse’
- udfase revalideringsordningen.

Besparelserne indgår i det af Byrådet vedtagne budget for 2026-2029.

Status på tilpasning af beskæftigelsesindsatsen

De væsentligste lovændringer, som følger af reformen, træder i kraft 1. juli 2026. Frem mod denne dato fortsætter indsatsen for ledige og sygemeldte stort set som hidtil.

Jobcentret arbejder sideløbende med at omlægge indsatsen efter reformens krav og tilpasse organisationen hertil.

Jobcentret arbejder blandt andet med en plan for kompetenceudvikling, fordi det kræver den rette faglighed at realisere målsætningen og de tre principper for den nye beskæftigelsesindsats.

I årene 2026, 2027 og 2028 kan jobcentret gøre brug af statslige puljemidler på cirka 1,6 mio. kr. til opkvalificering af medarbejdere og ledere.

Heraf skal kommunen medfinansiere 0,2 mio. kr.

Status på udmøntning af reformens besparelse i 2026 og 2027
Reduktionerne i jobcentret er foretaget.

I 2028 og fremefter udestår udmøntede besparelser. På konto 5 er det 1,9 mio. kr. i 2028 stigende til 2,2, mio. kr. i 2029. På konto 6 er det 0,3 mio. kr. i 2028 stigende til 1,1 mio. kr. i 2029.

Beslutninger som Arbejdsmarkedsudvalget har drøftet i forhold til kommende byrådsperiode:

Den nuværende beskæftigelsespolitik er gældende til og med 2026, og udvalget anbefaler at beskæftigelsesindsatsen i 2026 fortsætter inden for disse rammer.

Arbejdsmarkedsudvalget anbefaler, ud over den vedtagne målsætning og principper, at der i løbet af 2026 tages stilling til, om der skal udarbejdes en ny Beskæftigelsespolitik 2027-2030, hvor den politiske retning for kommunens beskæftigelsesindsats fastlægges.

Arbejdsmarkedsudvalget anbefaler desuden, at der i første halvår af 2026 i udvalget drøftes, om navnet for den kommunale beskæftigelsesindsats "Jobcenter" skal ændres. Lovkravet om, at den kommunale beskæftigelsesindsats skal være organiseret i jobcentre, bortfalder 1. februar 2026.

Det kommende udvalg skal desuden tage stilling til de udmøntede besparelser for 2028 og fremefter.

Vedlagt er tids- og handleplan for arbejdet med at tilpasse beskæftigelsesindsatsen og realisere besparelserne i 2026 og 2027.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke medfører bevillingsmæssige konsekvenser. De udmøntede besparelser vil blive behandlet på et senere tidspunkt.

Beslutning Arbejdsmarkedsudvalget den 02-12-2025

Taget til efterretning.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Taget til efterretning.

Bilag

Bilag Tidsplan politisk og administrativ proces beskæftigelsesreformen AU december 2025

Punkt 26: 26. Orientering om evaluering af Handleplan for Medborgerskab 2024-2025

22/13197

Sagsresumé

Byrådet godkendte i november 2023 Handleplan for Medborgerskab 2024-2025. Formålet med handleplanen har været at styrke kommunens arbejde med borgerinddragelse i relation til den fortsatte udvikling af kommunen på tværs af politikområder. Handleplanen understøtter Byrådets Vision 2022-2025 med fokus på involvering og inddragelse af borgerne.

Handleplanen indeholder seks overordnede handlinger og går på tværs af forvaltningerne i Sønderborg Kommune. For hver handling er der defineret flere prøvehandling, som er blevet iværksat i 2024 og 2025. Det har ført til nye synergier og et styrket samarbejde på tværs.

Status for arbejdet med handleplanen blev forelagt til Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab den 5. februar 2025. Der er nu udarbejdet en evaluering af handleplanen, der følger op på denne status og beskriver perspektiver til det fortsatte arbejde med medborgerskab i kommunen.

Handleplanen er forankret i Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab, men går på tværs af de politiske fagudvalg. Byrådet orienteres derfor om evalueringen af handleplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab, at Byrådet tager

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab igangsatte i efteråret 2022 udviklingen af en tværgående Handleplan for Medborgerskab. Handleplan for Medborgerskab 2024-2025 "Vi udvikler os sammen" blev godkendt i Byrådet den 29. november 2023 og understøtter Byrådets Vision 2022-2025 med fokus på involvering og inddragelse af borgerne.

Handleplanen har som formål at styrke kommunens arbejde med at inddrage borgerne i den fortsatte udvikling af kommunen på tværs af politikområder. Den har seks overordnede handlinger og tilknyttede prøvehandling:

- Handling 1: Skabe gode betingelser for frivillighed
- Handling 2: Styrke ungefællesskaber
- Handling 3: Bygge bro mellem tilflyttere og lokalbefolkning
- Handling 4: Aktivere til grønt medborgerskab
- Handling 5: Udvikle land og by i samskabelse med borgerne
- Handling 6: Inddrage borgere i forhold til politisk niveau

I 2024 og 2025 har forvaltningen gennem tværgående projekt- og arbejdsgrupper arbejdet med at konkretisere handlingerne i handleplanen. Der er iværksat en række prøvehandling, og der er opstået nye synergier og samarbejder på tværs som et resultat af indsatsen. Der er blevet arbejdet med at relatere indsatserne til kommunens planer og politikker samt øvrige igangsatte indsatser. Herunder gives en overordnet status for de enkelte handlinger som grundlag for den samlede evaluering af handleplanen. Evalueringen er vedhæftet som bilag til sagen.

Samlet set viser evalueringen:

- Handling 1: Der er skabt et styrket kendskab til arbejdet med frivillighed på tværs af forvaltninger og aktører. Der er igangsat indsatser med fokus på at styrke børn og unges tilknytning til foreningsfællesskabet, og der er udviklet nye samarbejder og alliancer mellem kommune og civilsamfund.
- Handling 2: Arbejdet med prøvehandlingerne har samlet de centrale parter og der er opnået et styrket netværk på tværs. Der er allerede igangsat en række indsatser, der understøtter formålet om styrke unges demokratiforståelse og fællesskaber, hvorfor fokus i handlingen har været netværksdelen.
- Handling 3: Med udgangspunkt i landsbylaugene på Broagerland er der arbejdet med at bygge bro mellem tilflyttere og lokale borgere. Erfaringerne er delt med de øvrige kandsbylaug, og der er gennemført aktiviteter flere steder i kommunen. Der er opnået en styrket viden om, hvordan man sammen kan skabe gode vilkår for tilflyttere og forebygge fraflytning.
- Handling 4: Med en tæt involvering af ProjectZero er der gennemført konkrete indsatser, hvor fokus har været på at styrke borgernes involvering i den grønne omstilling. Det har fx været en klimadebat for unge på Biblioteket, klimaplaner for 2.500 husstande og målrettede nyhedsmails til borgere, der har tilkendegivet ønske derom. Der er skabt nye samarbejder og styrket koordinering mellem de aktører, som alle arbejder med at understøtte det grønne medborgerskab blandt borgerne.
- Handling 5: Der er arbejdet med borgerbudgettering i form af en bygge-bro-pulje, der har bidraget til at engagere lokale borgere, foreninger og aktører i at skabe aktiviteter og understøtte fællesskaber på tværs for tilflyttere. Dermed er der skabt sammenhæng mellem handling 3 og 5. Der er desuden arbejdet med at styrke den borgerinddragende proces i forbindelse med etableringen af VE-anlæg.
- Handling 6: Der har været arbejdet med at styrke og tydeliggøre borgernes muligheder for dialog med Byrådet, de politiske formandskaber eller fagudvalg. Ordningerne er kun i mindre grad blevet benyttet. Et enkelt udvalg har arbejdet med dialogmøder som model for borgerdialog og har opnået positive erfaringer dermed.

Økonomi

I forbindelse med overførselssagen i marts 2024 blev der afsat 200.000 kr. til implementering af Handleplan for Medborgerskab 2024-2025. Heraf afsatte Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab i august 2024 100.000 kr. til bygge-bro-puljen under Handling 5. De øvrige midler er anvendt til at understøtte konkrete indsatser i handleplanen.

Perspektivering

Arbejdet med Handleplan for Medborgerskab 2024-2025 har vist, at der arbejdes med medborgerskab i form af borgerinvolvering, samskabelse, frivillighed og borgerdialog på tværs af afdelinger og forvaltninger i kommunen og i samarbejde med eksterne parter. Det er forvaltningens vurdering, at medborgerskab allerede er prioriteret i mange af kommunens indsatser, og handleplanen således har været med til at øge fokus derpå frem for at igangsætte nye indsatser. Forvaltningen anbefaler derfor, at arbejdet med medborgerskab også fremadrettet forankres i de enkelte indsatser tæt på borgerne.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab den 03-12-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Økonomiudvalget den 10-12-2025

Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskabs anbefaling indstilles.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Taget til efterretning.

Bilag

Evalueringsrapport_Handleplan for Medborgerskab 2024-2025_final

Punkt 27: 27. Orientering om ledelsesinformation 2025 – Ultimo november 2025 - Byrådet

25/160

Sagsresumé

Ved ledelsesinformationen for 2025 pr. ultimo november 2025 udviser driftsvirksomheden, som samlet set, et mindreforbrug i forhold til et spænd på +/- 1 % af det korrigerede budget.

Byrådet orienteres om sagen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomiudvalget, at Byrådet tager

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Ledelsesinformationen giver et overblik over, hvordan økonomien ser ud for det enkelte udvalg i løbet af året. Opfølgning på ledelsesinformationen sker månedligt fra og med april i 2025 for de enkelte udvalg, hvor der gives en status og forventning til årsresultat.

Byrådet orienteres på overordnet niveau med udgangspunkt i de enkelte udvalgs forventninger.

Driftsvirksomheden:

Det samlede driftsresultat ultimo november 2025 viser et forbrug på ca. 5,2 mia. kr. svarende til ca. 87,3% af det korrigerede budget. Sidste år på samme tidspunkt var forbrugsprocenten 87,3.

Samlet set forventer udvalgene, at budgettet – på kommuneniveau – vil udvise et mindreforbrug ved årets udgang, jf. nedenfor.

Driftsbudget fordelt pr. udvalg:

Nettobudget i 1.000 kr.	Korr. budget 2025	Forbrug pr. 30.11.25	Forbrugs- pct. 30.11.25	Forvaltningens forventning om mindre/merforbrug	Afvigelse ift. korr. budget
Økonomi	721.564	620.047	85,9	Balance	0
Arbejdsmarked	1.511.900	1.326.534	87,7	1) Balance	-5.000 - -7.000
Børne- og uddannelse	1.380.075	1.230.667	89,2	Balance	-7.000

Kultur, Idræt og Medborgerskab	110.319	95.495	86,6	Balance	-5.500
Sundhed	527.468	393.363	74,6	Balance	-3.000
Social, Senior og Handicap	1.387.355	1.250.562	90,1	Balance	0
Erhverv og Grøn vækst	38.892	31.379	80,7	Balance	0
Teknik, By og Bolig	247.976	229.220	92,4	Balance	-200
Natur, Klima og Miljø	38.864	31.539	81,2	Balance	0
Drift i alt	5.964.413	5.208.806	87,3	Balance	-20.700 - -22.700

1) Et generelt mer- eller mindreforbrug på landsplan vil medføre, at kommunerne midtvejsreguleres i forhold til den gennemsnitlige udvikling i hele landet. Ved årets slutning overføres et evt. mindre- eller merforbrug til kommende år med henblik på efter- og midtvejsregulering. Der forventes på nuværende tidspunkt et mindreforbrug i størrelsesordenen -5 til -7 mio. kr. vedrørende overførselsområdet.

*) Øvrige områder vedrører primært periodiseringer og mindreforbrug ift. decentrale enheder, som ifm. regnskabsafslutningen forventes søgt overført til 2026.

Servicevækstrammen:

Det oprindelige budget på servicevækstområdet angiver sigtepunktet til servicevækstrammen 2025 for kommunerne. Sønderborg Kommunes er opdateret (juni) servicevækstramme er på 4,169 mia. kr. i 2025.

Jævnfør det korrigerede budget 2025 (inkl. byrådsbeslutninger pr. 26. november) udgør serviceudgifterne i alt 4,143 mia. kr. Rammen er således overholdt.

Det skal bemærkes, at drifts- og anlægsoverførslerne m.m. fra regnskabsåret 2024 indgår i budgetbalancen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har bemyndigelse til at sanktionere de kommuner, der ikke overholder servicevækstrammen, hvis kommunerne under ét ikke overholder den aftalte servicevækstramme.

Regnskabssanktionen vil ske med 60 % individuelt og 40 % kollektivt.

Anlægsvirksomheden:

Det samlede anlægsresultat (netto) ultimo november 2025 viser et forbrug på ca. 177 mio. kr. svarende til en forbrugsprocent på ca. 78 % af det korrigerede budget.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Økonomiudvalget den 10-12-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Byrådet den 17-12-2025

Taget til efterretning.

Bilag

Byrådet - LIS 2025 pr. ult. november 2025

Punkt 28: Lukket: 28. Godkendelse af vilkår for salg af ejendom - (Lukket punkt)

24/9594

Økonomiudvalgets indstilling blev godkendt.

Punkt 29: Lukket: 29. Godkendelse af køb af ejendom - (Lukket punkt)

25/20967

Økonomiudvalgets indstilling blev godkendt.

Punkt 30: Lukket: 30. Generel orientering - (Lukket punkt)

21/34671

Taget til efterretning.

Punkt 31: Lukket: 31. Underskriftsside 17-12-2025 - (Lukket punkt)

21/33898